

REIKALAUJAM TEISYBĖS! BIRŽELIO ĮVYKIUS MININT

Mūsų valstybės ir tautos sudėtingo istorijoje, greta garbės ir didybės pasireiškimo, ištikimai seka ir skausmo įvykiai. Už savąją laisvę, kalbą, savo pačius ir tradicijas esam visad brangiai mokėję ir atidavę didelę kraujo auką. Mūsų prosekliai, mūsų tėvai ir dabar mes patys esam laisvės troškimo aukos. Laisvės, kuri perkama tik kova.

Birželis, anksčiau lietuviams primenantis pražyduosios gamtos džiaugsmą, dabar mums pasidavęs baisių persekiojimų ir trėmimų priminimu. Birželyje į Lietuvą įsiveržė šio šimtmečio pabaissa - komunizmas, birželyje tūkstančiai lietuvių tremtinių išvaryti mirčiai į tolimas Rusijos sritis. Ir nuo anų birželio skausmingų įvykių dabar nesibaigiančia eile rikiuojasi lietuvių tautos didžioji goltota.

Lietuvos nelaimės prasidėjo dviem galinčioms kaimynoms - Rusijai ir Vokietijai pasirašius sutartį, pagal kurią buvo pasidalyta įtakų zonomis Europoje. Po tos sutarties pasirašymo Lietuva ir jos artimieji kaimynai tuoj buvo okupuoti ir pradėti beatodairiniai naikinti. Tiesioginiai pirmųjų Lietuvos nelaimių kaltininkai ir buvo Vokietija ir Rusija. Vokietija, pralaimėjusi karą, buvo teisiama ir savo gėdą nuplovė. Bet tada teisėjų tarpe sedėjo didžiausias kaltininkas ir milijonų pavergtųjų naikintojas - Rusija. Mes, kurie tada stebėjome išniekintos taikos vaidinimus, sukepusiom lūpom šaukėm: - Mes reikalaujam teisybės! Mes reikalaujam laisvės! Deja, tada mūsų šauksmo niekas neklausė. Tada prie Elbės žmogžudžiai ir naivėliai džiaugėsi pergale, o mes matėm, kad ir vėl milijonai netenka laisvės ir bus išvaryti į vergiją.

Šiandien pasaulis kiek praregėjo. Jis pradėjo įžiūrėti komunizmo veidą, bet dar neįsitikino, kad sujauktą pasaulio taika galima atstatyti tik visiškų komunizmo sunaikinimu. Šiandien, kaip ir anomis tarimos taikos dienomis, dar žaidžiama su žmogžudžiais, dar tebeuomama, kad galimas su komunistais sugyvenimas. Taip, su komunistais sugyvenimas dar galimas, bet tik iki to laiko, kada jie pajęs laisvę gyvenantiems suduoti tokį smūgį, nuo kurio jie nebeatšigaus.

Už dabartinius mūsų ir kitų pavergtųjų tautų žmonių naikinimus, kaip ir po Rusijos - Vokietijos taikos sutarties pasirašymo, atsakomybė neša visi tie, kurie sukūrė sutartimis ir pažadais dabartinį pasaulio tariamąją taiką. Ne be kaltės čia ir Jungtinės Amerikos Valstybės, kurių tuometiniai politikai Rusams dalino naujus vergus Rytuose, Poodse ir kitose konferencijose. Todėl, mes, iš vergijos išbėgusieji, minėdami tas mūsų tautų didžiausias nelaimės dienas, esam priversti visiems kartoti: - Mes reikalaujam teisybės! Mes reikalaujam laisvės! Mes reikalaujam, kad nedelsiant būtų sulauktytas mūsų žmonių naikinimas!

Baisius birželis pavergtuose kraštuose dabar kartojasi kas dieną ir kas savaitę. Teisybės ir laisvės išsiilgusieji laukia, kada bus sukurta tokia pasaulio jėga, kuri tą siaubą pajęs sunaikinti. Laisvės kraštuose gyvendami matome reiškinį, kurie nerodo, kad į tą tikslą einama greitai ir tiesiu keliu. Mes matome dar labai daug tūpėjimo vietoje, mes matome labai aukštai vertinant tik savąją laisvę, bet visiškai

DIRVA

THE FIELD

Dail. Z. Kolbos paveikslas, vaizduojantis Lietuvos ir Lietuvos kaimynų pavergimą

Prancūzija rimtai pasipriešino komunistams

Komunistų maistas suardyti ūkinį atsigavimą. Iškrėstos visos komunistų būstinės. Darbininkija nepaklausė streikuoti

Gana skaitlingi Prancūzijos komunistai mažai tepasireiškė per pastaruosius keliolika mėnesių. Jų veiklos "pasyvioji fazė" prasidėjo maždaug nuo to laiko, kai Maskva pasiėmė pas save "gydyti" jų vadą - partijos generalinį sekretorių - Thorezą.

Tiesa, komunistų naudai ilgai dirbo nesunormalėjantis Prancūzijos gyvenimas - krašto finansiniai sunkumai ir visuotinis nepasitenkinimas "nesugebama

nepaisoma į vergiją atiduotųjų šauksmų.

Baisių birželio minim mes, mini mūsų kaimynai, mini visi pavergtieji. Dabar yra tikra progą drąsiai ir aiškiai pasakyti, kad mes žinom už kieno klaidingos politikos supratimą mes kenčiam ir todėl teisėtai reikalaujame, kad skriaudoms būtų atitaulytos. Ir mes turim išsąmoninti, kad visi tie dideli šio ar kito krašto veikėjai, kurie taip mėgsta kalbėti apie izoliacionizmą, iš mūsų neturi susilaukti jokios paramos. Visokie izoliacionizmai yra ne kas kitas, kaip tik mūsų tautos kančių kelio prailginimas ir nežinomos tolius. Tai reškia, kad mes dar būsim palikti tolimesniam naikinimui. Mes, išėję kančių kelią, neturim bijoti aiškiai pasakyti, kad mūsų draugai ir visa mūsų parama tiems, kurie aiškiai sako kas yra priešinai ir nurodo būdus, kaip tą priešą greičiausiu keliu galima sunaikinti. Tik komunizmo mirtyje mes galim prisiekti iš kančių ir vėl išeiti į laisvę. Kito kelio nėra ir nereikia pasiduoti jokiams apgaudinėjimams.

B. G.

čiomis valdžiomis".

Dabartiniam vyriausybės šefui nepriklausomajam Pinay paėmus labai kritišką momentą į savo rankas valstybės vairą ir tiesiog stebėklingai išlaviravus iš ūkinį ir politinių sunkumų, o svarbiausiai iš infliacijos pavojų, krašte dvikėlėjo pasitikejimo vėjelis. Labai greitai daugelio prekių kainos krito ir franko vertė laisvojoje rinkoje pakilo apie 25%.

Susidarė palanki atmosfera užtraukti vidaus paskolą krašto atstatymo ir moderninimo reikalams. Prieš kelis mėnesius apie tokios paskolos užtraukimą negalėjo būti nė kalbos, tačiau Pinay padarė tai, kas senesniai buvo neįmanoma. Jo vidaus paskolos laktų pardavimas pralenkė visas viltis. Kraštas suprato reikala ir parodė norą rimtai vyriausybei padėti. Bankuose tiesiog eilės žmonių stovi - neša pinigus. Be paskolos laktų kvietimo banknotais, buvo daug žmonių, kurie nešė vyriausybei ir savo sutaupas auksu. Per pirmas tris dienas po vyriausybės kvietimo į Prancūzijos Banką supylė per 17 tonų auksa! Pati vyriausybė būdingai kreipiasi į gyventojus per spaudą ir radiją kviesdama visus dalyvauti Akcinėje Bendrovėje, kurios vardas yra PRANCŪZIJA.

Tokia padėtis labai blogai paveikė kompartijos nervams. Kremliaus "žynių" pranašavimai apie artimą "kapitalistinio pasaulio" bankrotą ir prancūzų kompartijos paklusniai perduodamas tų tvirtinimų aidas, staugė net ir kiek raustelėjusiai viasuomeni pasirodė tik paprastas nuėmianėlių liaupsėjimas.

Prancūzijos komunistams atė-

jo laikas ką nors daryti - veikti. Generolo Ridgway atvykimas į Paryžių komunistams pasirodė gera proga pabandyti pademonstruoti ir pakenkti pozityviems vyriausybės planams...

Maskva tokiems reikalams pinigų negali. Į darbą buvo paleistos "dažytojų" komandos ir miestuose ant tvorų ir mūrų pasirodė užrašai "US go home..." Tačiau nesnaudė ir antikomunistinis elementas ir tokie užrašai pridėjus dvi raidės greit buvo beveik visur pataisyti į "URSS go home..." arba pakeisti į reklamą: "US go home... via Pan American..."

Nepavykus lozungų ofensyvai buvo bandyta veikti visuomenės nuotaikas kitaip. Išklijuoti gausūs įvairiaspalviai plakatai vaizduoją fantastiškus mikrobūvus... protestai prieš mikrobūvų karą Korėjoje, ir prieš mikrobūvų generolą...

Rimtai visuomenei tokios pastangos sudarė tik progos pasi juokti, bet partiečius, matyti, lengva sufanatizuoti, nes po tokio "mūrinio" parengimo ir po "ugningų" antiameriko niškų straipsnių spaudoje (už kuriuos dienraščio "Humanité" redaktoriai atsistūrė už groty) buvo duotas įsakymas demonstruoti... prieš Europos okupaciją...

Žinoma, tokia demonstracija buvo uždrausta, bet kompartijai nebuvo kelio atgal ir demonstracija įvyko. "Taikos partizanai" apsigynklavę skustuveliais nusagstytomis ir galzgaliais apkaustytomis lazdomis puolė tvarką dabančiąją policiją...

Policijos Prefektūra pamatė, kad čia nebe demonstracija, o atėmianėlių liaupsėjimas. Paryžius komunistams atė-

Klaipėda - žvejybos bazė

KAIP ATRODO KLAIPĖDOS UOSTAS. "SOVIETSKAJA LITVA" PIRMA KELIONĖ PASIBAIGĖ NERIBOTOM ATOSTOGOM. UOSTO ADMINISTRACIJOS TIK RUSAI. LIETUVIAI NEPRIIMAMI Į ŽVEJYBOS MOKYKLĄ. -AR MES NEPERDAUG ĮTIKEJOM FABRIKINIAM DARBUI?

Pats uostas yra palaikomas pakenciamam stovyje. Įplaukimo vaga gilinama iš kitur atvežamom žemsemėm. Judėjimas prekybiniam uoste vidutinis. Buvusios Lindenau laivų statybos dirbtuvės yra paverstos remonto dirbtuvėmis, į kurias atplaukia laivai remontuoti ir iš kitų sovietinių uostų.

Tarp remonto dirbtuvių ir celulozės fabriko esančiame plote buvo pastatytos naujos laivų statybos dirbtuvės, gana didelio pajėgumo, manoma, kad tai karo laivams statyti. Esama 3 sausų dokų laivų remontams.

Kiekį tokių karstuolių. Pats dabartinis kompartijos sekretorius, Thorezo pavaduotojas, parlamentinio komunistų grupės pirmininkas Duclos, buvo sučiuptas bedavinių įsakymus demonstrantams iš savo radijo aprūpinto automobilio, kuriame buvo rasta ir ginklų ir du paštiniai karveliai! Ir Duclos buvo patalpintas į kalėjimą su šimtais "bendraminčių". Tokiu būdu nors kartą nukentėjo ne tik vykdytojai, bet ir kurstytojai.

Vidaus reikalų ministeris įžiūrėjo komunistų riaušėsi pasikėsinimą prieš valstybės saugumą ir pradėjo plačius tardymus. Vi-soje Prancūzijoje iškrėstos kompartijos būstinės, sukonfiskuoti glėbiai inkriminuojančios medžiagos - dokumentų.

Tai pirmas po karo toks rimtas Vyriausybės reagavimas prieš Maskvos tarnus - prieš Kremliaus penktąją koloną Prancūzijoje.

Aštuonioms dienoms praslinkus po Duclos arešto komunistinis sindikatas CGT paskelbė visuotiną visame krašte streiką. Trečiadienį - birželio mėn. 4 d. turėjo sustoti krašte traukiniai, autobusai, elektra, gasas, kasyklos, fabrikai ir t.t. Įsakymai buvo griežti. Visuomenė su nekantrumu laukė, kas gi čia bus. Nekomunistiniai sindikatai pasisakė prieš streiką, nes jo priežastis nieko bendro su darbininkų reikalais neturi. Vyriausybė irgi pasisakė, kad tokio politinio streiko netoleruos ir išvareis areštavus kelis šimtus "vadukų" jų situacijai patikrinti...

Nepaisant visų kompartijos pastangų, jų kvietimo streikuoti, darbininkija nepaklausė! Tai pirmas toks visuotinis komunistinio streiko nepasisekimas Prancūzijoje. Birželio 4 d. ryte Paryžius neįsijautė nei mažiausio skirtumo, palyginus su kitomis darbo dienomis. Autobusai ir po-žeminiai traukiniai - normaliausiai veikė ir nei policijai, nei kariuomenei neteko įsikišti. Vakarė buvo suskaiciuota, kokiuose fabrikuose kiek darbininkų streikavo. Pasirodė, kad streikavo tik 2% darbininkų ir tik kai kuriuose priemiesčių fabrikuose...

Reikia tikėtis, kad Prancūzijos kompartijos vadovybė iš savo Maskvos viršininkų gaus už tokį fiasco ir susikompromitavimą gerą atskaitą.

Prancūzija visu rimtumu pasėkmingai šalina ne tik finansines, bet ir politines krašto sunkumų priežastis.

J. Masiulis, Paryžius

Laivų remonto dirbtuvėse statomi ir nauji laivai. 1951 metų pavasarį Luvės baigtas statyti didelis žvejybos laivas "Sovietskaja Litva". Buve sukelta daug agitacinio ir propagandinio triukšmo, tačiau išplaukus į pirmąją kelionę paaiškėjo, jog mašinos neitnkamos ir laivas buvo priverstas neribotam laikui.

Uosto administracija yra vienu žinioj, lietuviai neprileidžiami. Yra viena žvejybos mokykla, išleidžianti žvejybos kapitonus. Lietuviai priimami laibai sunkiai ir tik po labai nudugnų politinių skrodimų. 1949 m. tą mokyklą baigė 160 asmenų, iš jų tik 18 lietuvių, kiti rusai. Sekančiais metais lietuvių buvo dar mažesnis procentas ir, manoma, dabar visiškai nebeprileidžiami.

Be anksčiau sumintų Klaipėdos uostui priklausančių žvejybos laivų yra dar nemažas skaičius gidesnių kuterių, rusų staklių, kurie registruoti Leningrade, žvejoją iš Klaipėdos, bet turi savo atskirą bazę.

Nežiūrint gamto didelio Lietuvos vandenys esančio žvejybos laivyno, žuvies produktų Lietuvos rinkoje beveik nematyti. Viskas išvežama į Rusiją. Mūsų žmonės žuvį Klaipėdoje tikėtai užuodžia, bet toliau nuo pajūrio ir kvapo nebėra. Klaipėdos juodojoje rinkoje esama žuvies, bet tik už nepaprastai aukštą kainą. Juodąją rinką dabar užsima rusės, dauguma NKVD ir kitų aukštų pareigūnų žmonos, nes jos turi tam laiko ir jaučiasi saugios. Kiti, neturintieji tos apsaugos, buvo anksčiau sulikviduoti.

Aukščiau patiekti duomenys ir palyginimai gal paryškins esamą gyvenimo sąlygas ne tik pajūryje, bet ir likusioje Lietuvoje. Reikia prisiminti, jog žvejyba vis dar turi geresnes gyvenimo sąlygas, negu fabrikas ar kolūkių darbininkas. Kita vertus žvejų luomas dabartinėje Lietuvoje yra smarkiai išsiplėjęs, bet lietuvių, dirbančių žvejyboje, yra žymiai mažiau negu atveztųjų rusų.

Jei išlaisvintos Lietuvos ūkis privales patenkinti Lietuvos vidaus rinkos ir minimalias žuvies eksporto galimybes, jai bus reikalingas didesnis ir daug geriau organizuotas žvejybos laivynas, negu dabar rusai laiko Klaipėdoje. Todėl grįžtant prie žvejybos klausimo bendrai, atkreiptinas dėmesys, kad ir žvejyba, šalia kitų ūkio šakų, yra mums begaliniai svarbi. Turėdami pajūrį ir uostus ateityje negalėsime apnekti didelių jūrinės produkcijos galimybių. Jei kraštai, turintieji gausius gelmių turtus ir išbujusią pramonę (pvz., Belgija, Anglija) taip intensyviai dalyvauja jūrinėje gamyboje, tuo labiau reikės ir mūsų tautai nusikreipti į jūrą žymiai platesniu mastu.

Ta proga siūlosi ir dar vienas klausimas: ar ne perdaug esame įtikėję į fabrikus? Yra eilė laisvųjų verslų, kur mūsų žmonės galėtų, padėję šiek tiek rūpesčio, pritapti. Tarp jų, be abejonės, nepakutinių vietų savo galimūmams užima laivininkystė

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Į Vilties Draugiją paskutiniu metu yra įstoja:

- 165. Mačiūkienė Antanina, Chicago 10 dol.
- 166. Vedeika Petras, Detroit 10 "
- 167. ALTS Worcesterio skyrius 100 "

Skelbiant Vilties Draugijos įstojuosius narių sąrašus buvo praleistas 124 eilės numeris į Draugiją įstojęs Juodvalkis Antanas iš Chicagos, įnešęs 10 dol. Neįstojuosieji į Vilties Draugiją, bet pritariantieji Draugijos tikslams, kviečiami artimiausiu laiku pareikšimus ir pinigų siųsti šiuo adresu: Viltis, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

KODEL STALINAS NEGALI PASITRAUKTI?

Is anapus Geležinės uždangos yra prašikverbę į Vakarų žinių, kad Stalinas buvo pasiryžęs traukti nuo visų atsakingų pareigų, kurias jis dabar eina ir pasilikti gal tik "divasios vadu" sovietuose. Mat, gydytojai esą jam aiškiai pasakė, kad jis turi tai padaryti ne vėliau kaip per 6 mėnesius, jei jis nori dar kiek ilgiau pagyventi. Dėl to jis ir buvęs nutaręs nuo šių metų balandžio mėnesio tą gydytojų patarimą vykdyti. Tačiau vykdytas tuo tarpu atidėtas neribotam laikui.

Atidėjimo priežastis - neišspręstas klausimas, kas turi perimti Stalino pareigas. Savo laiku Stalinas buvo tik partijos generalinis sekretorius. Tada vistik jo žodis buvo lemiamas, nors vyriausybės priešaky stovėjo, pvz., Molotovas. Dabar, kai Stalinas išbuvo pats 11 metų vyriausybės priešaky, ministerio pirmininko pareigos pasidarė daug reikšmingesnės, negu pirma. Kaip būtų, jei tose pareigose būtų kitas asmuo: ar jis, ar partijos generalinis sekretorius turėtų lemiama žodį? Ir kas, būtent, kuriose pareigose būtų?

Pats Stalinas esąs linkęs savo įpėdiniui palikti Malenkovą. Tačiau partijoj daug šalininkų turi ir Molotovas. Kilus Stalino pasitraukimo klausimui, tarp Malenkovo ir Molotovo šalininkų susidarys toks įtempių, kad nei pats Stalinas, apie kurį sakoma, kad jis ligi šiol visada sugebėdavo nesutarimų politbiure išlyginti geruoju, nieko negalėjęs padaryti. Nieko kita nelieka, kaip tuo tarpu Staliniui dar pasilikti padam, nes, esą, tarp atskirų grupių įsivyravęs toks nesutikimas, ir jos turinčios savo rankose tiek galios, kad jų gražuolių nesutaukimas, esą, galėtų kilti net vidaus karas...

Tų žinių, žinoma, negalima patikrinti, bet yra neabejotina, kad jose yra nemaža panašumo į tiesą. Tų dviejų klūkų rungtyniaimas tikrai esąs persimetęs net į vadinamąjį "satelitinį" kraštų komunistų, kur irgi vieni nori Molotovo, kiti Malenkovo įainėjimo.

ir žvejyba. Ką gi duoda fabrikas? Mažą uždarbį, monotonišką, įkyrų darbą, varginantį, iki nervingumo, "pisworką", dažniausiai dulkiną ir neigienišką aplinkumą, jokių pažangos galimybių, nieko naujo neįmokstama, atropuojama savarankiškumą ir iniciatyvą.

Viso to žmogus išvengia dirbdamas jūroj. Jo ir pajamos didesnės, ir oras sveikas, ir laikas jam suteikia vis daugiau patyrimo. Neuzkirstas kelias ir į savarankišką veiklą. Investicija čia nėra neįmanomai didelė, pajonės, nepakutinių vietų savo galimūmams užima laivininkystė

(Perkelta iš 2-ą pusl.)

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland, Ohio, every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Iš-eina kiekvieną ketvirtadienį. Redaktorius Balys Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 dienos įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Liet. Diplomatines Tarnybos šefas S. Lozoraitis, lankęsis tarnybos reikalais Londone, sugrįžo į Romą. Londone, min. B. K. Bačiūno lydimas buvo priimtas Foreign office.

• VLIKo ir VT narys T. Šidš-kis tarnybiniais reikalais lankė-si Šveicarijoje. Tarėsi su Dr. A. Geručiu ir S. Garbačiausku.

• Praėjusią savaitę, atidarant Pr. Lapienės vasarvietės Stony Brook sezoną, dalyvavo per 300 svečių, lietuvių intelektualų. Bu-vo įvairi ir įdomi programa.

• Sandaros seimas įvyks Cleve-lande liepos mėn. 5 ir 6 d. Lie-tuvių salėje.

• Gegužės 31 d. vėžio liga mirė Lietuvos kariuomenės karininkas ir operos solistas Vl. Iva-nauskas. Palaidotas birželio 4 d.

• Žemės ūkio Akademijoje 14-ai studentų buvo įteikiami baigimo diplomai. Diplomus ir pagyri-mus gavo: Garuolis, Rakauskai-tė, Salčius ir Vainauskas.

• Kauno muzikos mokykla da-bar vadinama muz. Gruodžio vardu.

• Aktorius Vitalis Žukauskas kaip praneša Sandara, pasirašė

vienerių metų sutartį su Indiana University, dėstyti Amerikos karių lakūnų grupei lietuvių kal-bą.

• Komunistai Lietuvoje girusi, kad jie pradėjo leisti dar vieną propagandinį, savaitinį laikraštį "Tarybinis studentas".

• Muzikas Strolia, neseniai at-vykęs iš tremties, įsikuria De-troite.

• Lietuvių Studentų Sąjungos J.A.V. Rinkiminė Komisija pra-neša, kad rinkimai į Sąjungos Centrinio Organų: Centro Val-dybą, Revizijos Komisiją ir Gar-bės Teismą pradedami iki š. m. birželio mėn. 17 d.

• Inžinierius Benediktas Ka-minskas, tarnavęs Nepriklaus-o-moj Lietuvoje žemės ūkio Mi-nisterijoje vyresniojo matininku dabar sėkmingai įsikūrė Cali-fornijoje ir dirba prie Los An-geles miesto planavimo.

• Chicago lietuviai džiaugiasi ir atsidžiaugti negali lietuvišku alumi. Lietuvišką alų geria ir blaivininkai. Sako, kad geriant lietuvišką alų blaivybė nesulau-žoma.

• "Margučio" naujasai numeris, skirtas birželio mėnesio baisu-mams paminėti, pasirodys laiku. Šiame numeryje skaitytojai ras ir skaitymų ir atvaizdų, pritaikytų birželio baismams pami-nėti.

• Kai Clevelande prasidės SLA 47-tas Seimas, tuo pat laiku Chi-cagoj prasidės Respublikonų partijos konvencija kandidatui į prezidentus ir viceprezidentus nominuoti.

• V. M. Stulpinas, plačiai žino-mas lietuvių veikėjas Chicago politikinėje dirvoj ir uolus tautiškų reikalų rėmėjas, baigė augstes-nijį Dale Carnegie iškalbos kur-są ir šeštadienį, birželio 7 d., kartu su kitais tą kursą baigu-siais gavo diplomą. Ceremonijos

Antroji lietuvių sporto olimpiada

IVYKS CLEVELANDE

Kai naujieji ateiviai pirmiau-sia pradėjo reikštis ir garsėti šachmatų žaidynėse, vienas iš senųjų ateivių prieš dvejus me-tus rašė Worcesterystėje išeinan-čiame savaitraštyje "Amerikos Lietuvis", apgailesta u d a m a s, kaip dabartinės lietuvių kartos yra fiziškai susilpnėjusios, kad tik tokiame "sėdėjimo ir galvo-jimo sporte" tesugeba pasireikš-ti. Esą kodėl neišskyla nauji lie-tuviai stiprioliai, boksininkai, kaip J. Žukauskas-Sharky ir ki-ti, išgarsinę lietuvius Amerikoje ir visame pasaulyje.

Kiek ano lietuvių prieikaistas naujiems ateiviams yra teisingas ar neteisingas — čia nenagrinė-sime. Į tai atsakymą duos gyve-nimas ir mūsų jaunimas.

Pernai Toronte įvykusios pir-mosios šiaurės Amerikos lietu-vių sporto žaidynės gražiai pa-demonstravo lietuvių jaunimo veržlumą į sporto aikštes, į or-ganizuotą fizinio lavinimosi ju-dėjimą. Tada pasiekti rezultatai leidžia mums daug tikėtis iš mūsų jaunimo.

Lietuvių sporto klubai nesi-tenkina vien tarpusavimi var-žybomis. Jie jau seniai yra už-mezgę draugiškus ryšius su ki-tų tautybių ir amerikiečių spor-to klubais ir dažnai dalyvauja žymesnėse Amerikos sporto var-žybose, garbingai atstovaudami lietuviškas spalvas. Toli nerei-kia įsikišti pavyzdžiui. Štai Cleve-lande sėkmingai veikias "Žai-bo" klubas ir jo paskiri iškiles-ni sportininkai bei sportininkės dažnai minimi Ohio valstybės ir Clevelando miesto sporto žaidy-nių pirmose vietose.

Antrosios šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės įvyks 1952 m. liepos 4, 5, 6 dienomis Clevelande. Jos žada daug kuo pralenkti pirmąsias žaidynes To-ronte.

Ryšium su tuo Clevelando lie-tuvių kolonijai tenka didelė gar-bė ir atsakomybė. Tokie ir pa-našūs įvykiai negali apsieiti be visos lietuvių visuomenės nuo-sirdaus pritarimo ir visokeriopos

ir programa įvyko Merchandise Mart dangoraižyje. V. M. Stul-pinas turi tarnybą jaunamųjų teisme. Jis yra teisėjo padėjėjas. Minėtų kursų mokslo metu yra dėstoma profesionališka ir bizi-niška etika ir gyvenimo pasise-kimo taisyklės. Kalbų sakymo pratybose rišami rasiinio bei tau-tinio sugyvenimo klausimai.

paramos. Juk jaunimas yra mū-sų ateitis ir viltis. Todėl, jeigu jis eina į gyvenimą doru keliu, lietuvišku keliu, nesitenkinda-mas vien tik "good time" turė-ti, dargi pats organizuotai ver-žiasi į grožį, — lietuvių visuo-menės šventą pareigą nestovėti nuosaliai, bet savo dėmesiu ir gausiu atsilankymu į žaidynes suteikti dar daugiau noro ir nuo-taikos mūsų jaunimui siekti sporto viršūnių ir idealo — "Sveikame kūne — sveika dvi-tis".

Tikrasis sportas yra ne žiau-riose ristynėse, kur vien ki-tiems gyslas išstampa, rankas ir kojas laužo, arba ne bokse, kur vieni kitiems plaučius atmuša,

nosis subalnoja, veido išvaizdą pakeičia, bet tikrasis sportas yra grožio, gracijos, plastikos, este-tikos, ritmikų, judėjimo ir gy-vumo harmonijoje. Tikrasis sportas jaunimą fiziškai formuo-ja, bet ne deformuoja, jo gyven-i-mą ilgina, bet ne trumpina.

Laukdami Clevelande įvyk-siančių antrųjų šiaurės Ameri-kos lietuvių sporto žaidynių, ku-rios mums turi būti kaip ant-roji Mažoji Olimpiada, pasisten-kime sudaryti tinkamiausias są-lygas, kad mūsų sportiškas jau-nimas ir svečiai sportininkai iš kitų lietuvių kolonijų nebūtų apviti ir kad mes patys turėtu-me didelio džiaugsmo.

Ed. Karnėnas

KLAIPĖDA ŽVEJYBOS BAZĖ

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

kanti. Žvejybos laivai gerai už-dirba, įdėtas pinigais išsiperka per ketvertą-penketą metų, o kartu su investicija yra ir ne-priklausomas pragyvenimo šaltinis suteikiantis daug aukštesnį darbo atlyginimą negu fabrikas.

Suprantama, ne visiems tai priimtina, ne visų amžius, fizi-šnis pajėgumas, būdo ir tampe-ramento savumai, leisti gerai jaustis jūriniam darbe. Čia te-norima pabrėžti, jog visuotinas užsikimas fabrikuose nėra naudingas, jog aktyvesnis ele-mentas turėtų išsiveržti į jdo-mesnius ir naudingesnius vers-lus, kurių yra įvairiausių. Laivi-ninkystė ir žvejyba tik šia proga ryškiau išskeliamos.

Komerčinės žvejybos indus-trija J. Amerikos Valstybėse labai išaugusi ir jėgė pritaipiti mūsų žmonėms, turint gerų norų, nėra neįmanoma. Daugiausia žuvies pagaminama yra Pacifico pa-

krantėse: Californijoje ir Wa-shington valstybėse. San Pedro (Los Angeles priemiestis) yra didžiausias Amerikos žvejybos uostas ir, kiek girdėti, tenai ne-sunku toj srity darbu rasti.

Atlanto pakrantėse žvejybos industrija stipriausiai išaugusi Massachusetts valstybėje, kurios svarbiausi centrai: Gloucester, Boston ir New Bedford. Čia nau-jausis jūriniam darbe. Čia te-norima pabrėžti, jog visuotinas užsikimas fabrikuose nėra naudingas, jog aktyvesnis ele-mentas turėtų išsiveržti į jdo-mesnius ir naudingesnius vers-lus, kurių yra įvairiausių. Laivi-ninkystė ir žvejyba tik šia proga ryškiau išskeliamos.

Lengviau būtų pritaipiti Maine valstybėje, New Jersey pakran-tėse ir toliau į pietus. Ypač Flo-ridoj krabų žvejyba yra gana prieinama ir neblogą pragyveni-mą teikianti.

P. Mažeika
(Pabaiga)

STONY BROOK LODGE

PR. LAPIENĖ, Vedėja

Kas mėgsta maudytis jūrų vandenyse, žavi-si gamta, džiaugiasi jaukia lietuviška atmosfera, BROOK, LONG ISLAND. Čia ideali vieta įvairiems pobūviams bei piknikams.

Kambariai atostogoms ir dienas įvairioms išvykoms prašome rezervuoti raštu, adresuojant: Mrs. Lape, Stony Brook, L. I., N. Y. Telefonas Stony Brook 586.

Susisiekimas autobiliais 25 arba 25 A keliu; arba iš Jamaica stoties Long Island traukiniu į Stony Brook. Stotyje svečius pasitinka vasarvietės mašinos.

TUOJ ĮSIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika		
J. Kukanauza	2.00	
Altoryų šešėly		
Mykolaitis-Putinas	4.00	
Algimantas I		
V. Pietaris	1.50	
Algimantas II		
V. Pietaris	2.00	
Balutis		
J. J. Bačiūno leidinys	1.50	
Baltaragio malūnas		
K. Boruta	2.50	
Beržų pasakos		
O. B. Audronė (eilėraščiai)	1.50	
Dulkės raudonam sauleleidy		
V. Ramonas	3.00	
Darius ir Girėnas		
Jurgėla	1.50	
Debesys plaukia pažemiu		
A. Baronas	2.50	
Didžiosios atgailos		
R. Spalis	3.50	
Doleris iš Pittsburgho		
Stepas Zobarskas	0.80	
Gintaro pasakos		
Teta Rūta	0.35	
Gintariniai vartai		
N. Mazalaitė	2.00	
Kazimieras Sapieha		
B. Sruoga	2.50	
Kuprelis		
Ignas Šeinius	2.00	
Lietuvių kalbos vadovas		
Red. prof. Skardžius	4.50	
Lietuviškos pasakos		
J. Balys	2.50	
Lietuvių poezijos antologija		
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	6.00	
Lekučio atsiminimai (jaunimui)		
A. Giedrius	1.50	
Lietuvių archyvas		
Bolševizmo metai	3.00	
Mėnuo vadinamas medaus		
N. Mazalaitė	2.50	
Medinis arklys		
Eric Williams	2.00	
Motulė paviliojo		
Lazdynų Pelėda	0.60	
Meškiukas Rudnosukas		
Vytė Nemunėlis	2.00	
Namai ant smėlio		
J. Gliada	2.00	
Nemunas		
St. Kolupaila	2.50	
Nuo Imsrės iki Orinoko		
A. Sabaliauskas	2.50	
Our Country Lithuania		
V. Augustinas	5.00	
Princas ir elgeta		
Mark Twain	1.20	
Pirmas rūpestis		
Jurgis Jankus	2.00	
Pragaro povalstis		
V. Alantas	3.50	
Partizanai už gelež. uždangos		
Daumantas	2.50	
Pietų vėjelis		
Vytė Nemunėlis	1.00	
Paklydę paukščiai		
Jurgis Jankus	2.20	
Ramybė man		
J. Kėkštas	0.80	
Raguvos malūnininkas		
V. Tamulaitis	0.25	
San Michal knyga		
Axel Munthe	2.50	
Šventieji akmenys		
Faustas Kirša	2.00	
Tėvų pasakos		
A. Giedrius	1.90	
Tolimieji kvadratai		
J. Grišmanauskas	2.00	
Tautosaka apie dangų		
J. Balys	0.60	
Tautosakos Lobynas		
J. Balys	3.00	
Vieneri metai ir viena savaitė		
B. Gaidžiūnas	1.50	
Valentina		
A. Vaičiulaitis	2.00	
Varpai skamba		
Stasius Būdavas	2.50	
Žemė		
Red. K. Bradūnas	4.00	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pi-nigus siųskite:

DIRVA,
6820 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

Dvi dalys kartu įrištos: Dvasios ir žmonės, 166 sak-mės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.

Knyga didelio formato, spalvotas viršelis, pieštas dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

BALTARAGIO MALŪNAS

KAZYS BORUTA

IS KNYGOS "BALTA RAGIO MALŪNAS"

Prieš pat aušrą išgirdo Baltaragis skardų eržilų žvangimą ir pabudo. Pa-galvojo, negi Girdvainis būtų suradęs savo obuolmušius ir atvažiavęs. Neži-nojo Baltaragis, niekur neišėjimas iš savo malūno ir tik savo sielvartu gy-vendamas, kad Girdvainio obuolmušiai seniai jau buvo žuvę ties Gaidžgalės karčiams.

— Ar nesapnuoju? — paabejojo, bet čia pat vėl išgirdo, kaip trinkelėjo priemenės durys ir suprato, kad tai Jurga išbėgo pasitikti savo jauniko. Tadą nudžiugęs atsikėlė ir, užsimetęs kailinius ant pečių, išbėgo ant kiemo.

Vos išėjęs pro duris, pamatė, lyg Jurgos šešėlis šmėkstelėjo ant ežero pa-kriūtės ir dingo, o paskui pasigirdo dar skardesnis eržilų žvangimas, nustelb-damas šniokšciančią audrą.

— Jurgale mano, kur tu? — nusi-

gandęs šuktelėjo Baltaragis ir nubėgo prie ežero pakriūtės, kur matė lyg Jur-gos šešėlį.

Bet tenai nieko nebuvo.

Tiktai žemai pakalnėje šniokštė sukilęs ežeras ir kraupioje mėnesienoje skardeno neįaukus eržilų žvangimas. Visai toks pat kaip tada, kai buvo at-važiavęs Girdvainis piršlyboms.

— Kas čia dabar galėtų būti? — stebėjosi Baltaragis ir dairėsi aplinkui.

Bet nieko nebuvo matyti. Nei Jur-gos, nei Girdvainio, nei jo obuolmušių žirgų. Negi būtų spėjė išvažiuoti, jam nei žodžio nepasakė? Bet iš kur tada tas žvangimas?

Nieko nesuprasdamas Baltaragis žvalgėsi aplinkui su stingstančia širdi-mi. Antroje ežero pusėje švietė gaisro pašvaistė. Tai degė Gaidžgalės karčia-ma. Bet gaisras ilgiau nepatraukė Bal-

taragio dėmesio. Jis visas susikaupęs klausėsi nesupranto žvangimo, nu-jausdamas nelaimę.

Su drebančia širdimi puolė atgal į trobą, įbėgo į seklyčią, — taip ir yra, kaip nujautė: nėra Jurgos, o patalas dar šiltas. Matyt, ne tik jam pasirodė, bet ji tikrai išbėgo, kai trinkelėjo prie-menės durys.

Ak, ta vakarykštė laimė! Kokia ji buvo apgaulinga.

Kaip pamišęs išbėgo Baltaragis at-gal į kiemą, dairėsi aplinkui ir nieko nesupranta. Tiktai žvilgtelėjęs į tą pu-sę, kur pro audros debesius lėkė pažeme, lyg vejama, mėnulio delčia, viską su-prato Baltaragis ir apmirė vietoje.

Ant mėnulio rago sėdėjo velnias, — Baltaragis gerai jį pažino, tai buvo jo bernas — Pinčukas, — iš nepaprasto džiaugsmo kabaldavo arklio kanopo-mis ir žvangė visa gerklė, net susiries-damas.

— Tai nelabasis džiaugiasi savo darbais, — pagalvojo Baltaragis ir vi-sai nusiminė.

O Pinčukas irgi pamatė Baltaragi, stovintį vienplaukį kiemo viduryje. Nu-šoko tada nuo mėnulio rago tiesiai ant malūno sparno ir taip sužvangė, kad

net malūnas visas sudrebėjo ir Balta-ragis išbalo kaip drobė.

— Cha-cha, i-cha-cha! — žvangė Pinčukas visa gerklė tiesiai Baltaragiui į akis. — Norėjai mane apgauti, nete-kai ne tik žento, bet ir dukters.

Iš to velnišką smagumo Pinčukas, prisiminęs senus laikus, pradėjo sukti malūno sparnus. Tuščias malūnas užė visais garsais, susimaišydamas su vel-nio žvangimu ir audros staigimu.

Baltaragis stovėjo vietoje, nesuju-dėdamas ir taip nusiminęs, tarsi žė-mėn įsmukęs. Dabar jis viską suprato.

— Jurgale mano, dukrele mano, — kartojo stingstančios Baltaragio lūpos, — tai aš tave pražudžiau.

— O Pinčukas, sukdamas malūno sparnus, taip įsismagino, kad visai ne-sivaržydamas tyčiojosi iš savo buvusio šeimininko. Rodė jam liežuvį, kaišiojo špygas, baksėjo ragais ir visai kaip šaipėsi.

Bet Baltaragis, pritrenktas savo nepakeliamos nelaimės, visai jo nepaisė ir nieko nepastebėjo. Jis iš to skausmo visas sustingo ir tarsi suakmenėjo.

Tada nuo įsisiautusias Udruvės eže-ro pakilo džiūniulė audra, sužė, sušniok-štė ežeras, griaudamas savo krantus,

dangus kryžiumi sužabavo, ir trenkė perkūnija tiesiai į Baltaragio malūną.

Tai senelis Perkūnas, pirmą kartą tą pavasarį išvažiavęs su savo ratais pasivažinėti po plačią padangę, pamatė, kaip velnias, paskandinęs nelaimėse žmogų, dar tyčiojosi iš jo sielvarto, baisiai užsiurštino ir nutrenkė velnią savo ugninę strėlę į pat pragaro gelmes.

O įsismaginęs Pinčukas, džiaugda-masis savo pergale ir tyčiodamasis iš Baltaragio, visai nepastebėjo, kaip pa-sirodė padangėje jo nenumaldomas priešas. Tiktai akyse sužabavo, kai kri-to nuo malūno sparno ir prasmego kiau-rai žemę, nespėjęs nei žioptelėti. Taip ir užspringo ant amžių amžinųjų su sa-vo nelemtu žvangimu.

Praūžus audrai, žmonės pasigedo Baltaragio malūno, kuris per visą žie-mą stovėjo kaip šmėkla, suglaudęs sparnus ant Udruvės ežero stautaus kranto.

— Negi būtų nuskrides? — kai kas mėgino pajaukauti, bet juokas tuoj pat stingo ant lūpų.

Nujautė žmonės, kad čia kažkas negero turėjo atsitikti. Nuėjė į vietą, rado malūną perkūno nutrenktą ir su-

Žmogžudys Messkirchas

Būtų labai neapdairu į Namus Ant Smėlio neatkreipti didesnio dėmesio. Gavęs premiją konkurso keliu, šis kūrinys tampa literatūrinio kriterijum ir skaitytojo ir jaunesniojo rašytojo akys. Ir vargu ar klysiu sakymas, kad tose akys jis darosi viršutiniu orientaciniu tašku. Ar toks vaidmuo jam teisėtai ir natūraliai priklauso, mėginasi atsakyti.

Mano supratimu, pasaulėžiūrines, didaktines ar aktualines meno veikalo vertybes nėra nei jo vertinimo kriterijai, nei prigimtines, būtines žymės. Meno kūrinys aš įsiekiau tik meno tiesos liudijimo. Minėtosios žymės toleruotinos, jeigu jos su menine tiesa harmoniškos, jeigu jos padeda jai išryškėti. Visais kitais atvejais jos yra arba nesubrendimo, arba manieros, arba fanatizmo rodikliai.

Bet kas yra meninė tiesa? Trumpai, tai pasirinktoji veikalo idėja, atskleidžianti nuosekliomis meninėmis priemonėmis: charakteriais, kompozicija ir fraze.

Veikalo idėja. Jurgis Gliauda pasiėmė įrodyti, kad keršto jausmas yra svietimas žmogaus prigimčiai efektas. "Žmogaus tubulėjimas iš vidaus bus tas šaltinis, kuris sukurs naują pasaulio santvarką. Mes esame krūviųjų reformų priešai. O ne apykanta, o kerštas — pradi priešinigi prigimčiai: jais negalima grįsti gyvenimo statybos" (211 psl.).

Jau daug šimtmečių žmonija šitą tiesą tiki, bet autorius nori jos visuotinumą ir negestantį aktualumą įrodyti, leisdamas jai pasireikšti, subręsti ir atskleisti jo sukurta pasauly. Taip ji tampa jo teze, jo pasirinktą meninę tiesą.

Jai įrodyti meninėmis priemonėmis, jis turi pilną laisvę savo būdu naudoti geografinius ir istorinius faktus, perkeldinėti ir savaip nuspalvinti įvykius ir asmenis pagal jo kūrinui būtiną erdvės, laiko ir charakterių interpretaciją. Betgi jo interpretavimo laisvė nėra neribota. Būdamas žmogus ir kurdamas žmonėms, siekdamas išsiskirti ir būti supastas, jis negali ignoruoti ar pažeisti natūraliąją tezę, žmogaus logikos ir jausmų prigimtį. Kiek ir kaip šita prigimtis autoriaus yra supasta ir meniniu būdu atskleista yra jau recenzento teisė ir pareiga įvertinti ir nurodyti.

Idėjos išgyvenimas. Prieš im-

VIKTORAS MARIONAS

damas plunksną į rankas, autorius turi esminiais bruožais iki esminių konsekvencijų ryškiai suvokti ne tik pačią idėją, bet ir jos atskleidimo kelią, taigi patirti natūralų ir nuoseklų įkvėptos idėjos išgyvenimą. Paanalizuokime Jurgio Gliaudos idėjos išgyvenimą.

Senas vokiečių dvarininkas Messkirchas, praėjusio karo pabaigoje gavęs pranešimą, kad jo sūnus Otonas, saugomo karininkas, žuvs Prancūzijoje nuo pasaly kulkos, labai skaudžiai išgyvena jo, vienintelio sūnaus, praradimą.

Vieno pašnekesio metu dvarininko pažįstamas miestelio fabrikantas Wachmannas įrodinėja tezę, kad atsilypiniant priešui už nuostolius, padarant jam panašius nuostolius, patenkinamas keršto jausmas ir atsikratoma savo nelaimės skaudulių.

Šita teorija Messkirchą pagauja ir jis ją įsisavina senų raštų studijomis apie atsitaisimo principą akis už akį, dantis už dantį. Jis subrandina įsitikinimą, kad privalo už savo sūnų kuteriam, atimdamas gyvybę kuriam lygiaverei prancūzui. Jo dvare dirba belaisvis prancūzas Molendruzas. Jis irgi vienintelis sūnus, tėvų mylimas ir išsiilgęs grįžimo į namus. Jis randamas lygiaverci su Otonu ir pasalinusiai paties Messkircho ranka nudobiamas.

Po keršto akto Messkircho nepagauna laimėtojo džiugavimas ir sūnaus praradimo skausmas nesumažėja. O čia dar jo dukterėdvygos prisipažįsta mylėjusi prancūzą, buvusi jo mylima ir laukianti kūdikio. Įdūkęs tėvas varo ją iš namų ir net sumuša veidą. Desperacijos pagauta, Hedvyga nusišauja. Tėvas jos mirtį dar skaudžiau išgyvena, nes žino esąs jos žudikas.

Hedvygos laidotuvės taip pat tragiškos. Vokiškoji visuomenė, nacistinių vadeivų paskatinta, smerkia jos santykius su prancūzu ir nei vienas neateina palaidėti.

Ligonis, susenęs, vaikų netekęs, jau žmogžudžiu besijaučias ir gyvenimo prasmės nežinantis dvarininkas turi išgyventi dar vieną staigmeną — jį jo namus atvyksta nužudytojo prancūzas tėvas ir Otono draugas, atnešas jam pranešimą, kad Otonas žuvo ne nuo atentato, o buvo priverstas pats nusišauti, kai,

pasišlykštėjęs geštapo žiaurumais, buvo įtartas įsivėjęs į smokslą prieš Hitlerį.

Tėvas apsidžiaugia dėl sūnaus moralinio sveikumo, bet dar daugiau palūžta suvokęs, kad jo keršto aktas buvo be pagrindo ir kad dabar jis jau tik paprastas žmogžudys. Šią tragišką valandą jį ima noras pulti ant kelių prieš nužudytojo tėvą, prisipažinti ir gauti jo sprendimą. Bet išdidumas jį sulaiko. Ryta jis eina su Molendruzu į nusikaltimo vietą ir dar įkyriau pajunta žmogžudystės našta.

Nepakeldamas prancūzo tylios, skausmingai kaltinančios, o kartu ir išdidžios laikysenos, vokiečiai atskleidžia jam jo sūnaus ir savo dukters meilės paslapį ir tuo šventvagiškai tampa prancūzo kilnaus skausmo dalininku.

Dvarininkas dabar jau aiškiai ir kuo skaudžiausiai regi savo nevertingumą ir telkiasi ties mintim nusižudyti. Bet pirmą dar nori išgirsti savo vyresniosios sesers, grynios krikščioniškos asmenybės ir savo paties moralinio šaltinio, sprendimą.

Nuvažiuoja, atvirai prisipažįsta ir laukia pasmerkimo. Bet gauna išsišimą. Jis ne nusikaltėlis, o tik paklydėlis. Tada užmiega gero žmogaus miegu ir per sapną mato tobulėnes ateities vaizdą, ateities pasaulį, kurių žmogų simbolizuoja nekaltos sielos vaikūčiai.

Šitokia drama autorius tariasi įrodęs tezę, kad "kerštas — pradas priešingas prigimčiai". Jeigu jis tiki įrodęs, tai sunku jam ką bepagelbėti. Autorius man, skaitytojui, šios tezės nerodė. Aš ją tikėjau dar prieš skaitydamas. Knygoje randu ne tezės įrodymą, o tik tai, kad šitai Messkirchui jo žygis baisiai neišdegė.

Ir pasitaikyk man, kad jo dukterė turėjo taip toli nusiromanuo su belaisviu, kad nebuvo kaip ir kam atskleisti keršto žygio ir kad Otonas žuvo ne nuo prancūzo rankos. O jeigu būtų buvę kitaip: Hedvyga neturėjusi meilės ryšių su Molendruzu, Otonas kritęs pasalinusio atentato auka, naciškos ir didgermaniškos pasaulėžiūros visuomenė būtų jo keršto žygi patyrus, pateisinus ir net išgarbinus, ar tada kerštas irgi būtų likęs pradas priešingas prigimčiai?

Šio klausimo autorius neatskleidė. O tik šitokiomis sąlygomis jis jį ir tegalėjo atsakyti. Dukters žuvinimas ir kiti nesklaidinimai yra ne naturaliosios, ne pri-

gimtines, ne neišvengiamosios, o atsitiktinės ir sąlyginės nusikaltimo konsekvencijos. Klausimo esmė juk yra ta, kad yda ir nusikaltimas, neradami atliepimo normalaus žmogaus prigimtyje, išsiskaido dramatišką įgimtinių ar įgytinių dorybių pasipriešinimą, susidurdami su smerkiančiais ar skaidrinančiais išoriniais moraliniais šaltiniais, sukelia skaudžias ir audringas vidaus kovas, kurios veikia arba su žlugdo ir sunaikina arba per išpažinimą ir atsisėsimą išvaduoja. Tokį sprendimo kelią rado Dostojevskis, bet jo nepajėgė atskleisti mūsų autorius. Jo idėjos išgyvenimas nepajėgė pasiekti prigimtinių konsekvencijų, o sustojo ties tariamai efektingomis dramatinėmis periferijomis, tuo pagaudamas ir apgaudamas nekritiškai nusiteikusių skaitytojų.

Tik pačiuos paskutiniuos knygos puslapiuos jis pateikia ir savo tezės formulavimą ir jos sprendimą, pasitelkdamas į talką šiaip jau su dramatine linija niekur nesulietusį personažą senąją Messkircho seserį (Deux ex machina) ir Pamokslą Nuo Kalno. Šiaip visas knygos turinys yra vieno išskirtinio asmens išskirtinis, kosmariškas nuotykis, nei iš tolo natūraliai ir nuosekliai nepribrandęs pretenzingu apokalipsinių pabaigos išvadų.

Charakteriai. Šitokiame vidinės dramos apspindimo ir globalinės vėrtės moralinio dėsno įrodymo kūriny vedamojo charakterio nuoseklus atskleidimas tampa pagrindiniu raktu meninei tiesai išryškinti. Betgi pigu suprasti, kad autorius, neturėjęs nuoseklaus idėjos išgyvenimo, negalėjo sukurti ir nuoseklių charakterių. To, berods, jau nei įrodinėti nereikėtų. Bet kad nebūtume pakaltinti apriorizmu ar tendencija (kuriai atsirasti nėra jokių priežasčių), paanalizuokime pagrindinio veikėjo Messkircho charakterį.

Messkirchas pirmiausiai padaromas keršto kaip vaisto nuo praradimo skausmų teorijos savininku. Kas jis, kad pripažino šitą džiunglių įstatymą? Žemdirbių, dvarininkų palikuonis. Turtingas, be abejojo su geru mokslu, kaizerinės vokiečių armijos karininkas. Krauju ir smegenimis suaugęs su germaniška krikščioniška pasaulėžiūra ir išdidžiai tikis savo rasės ranašumą. Tuo pranašumu grindžias teisę kitus užkariauti ir valdyti, bet nekencias propagandinio, akiai reklamino ir reformistinio nacių vaikėžiškumo. Skeptikas, netikėtas karo laimėjimu ir besipiktinys vis dar fanfariškais pasigymimais spaudoje ir kitom

Mecenatų bejieškant

Dažnu atveju pabrėžiama, jog lietuvių tauta yra muzikali, dainuojanti. Tačiau kultūrinio gyvenimo vairuotojai greičiau nukrypsta į literatūrą, bet ne į muziką. Iki šiol viešame gyvenime labiau buvo puoselėjama literatūra, jai kurti buvo skiriamos literatūrinės premijos. Štai ir šiais metais turėjome net tris literatūrinės premijas, kai tuo tarpu muzikai ugdyti jokios pamos, rodos, nebuvo teikiama. O juk lietuvis labiau mėgsta muziką, dainą. Kur jis būtų — ar prie darbo, ar prie lopšio, ar prie stiklo — tuojau pradeda daina. Susitiks kelios sesulės, tuojau daina, išjos vyrų ir naktigonė — daina, vakaruškoje — daina. Neišsikačiuos visų tų įvykių, kurie yra lydimi dainos. Skausmus palydi graudžios dainos, linksnius įvykius — linksnius.

Per lietuvių tremties metų

mus lydėjo dainos ar muzikiniai parengimai — koncertai. Per 8-ius klajoklinio svetur gyvenimo metus, mūsų muzikai yra tiek daug sukūrę, jog reikia tik stebėtis jų tokiu dideliu darbūmu ir nepalaužiama lietuviška valia bei atsidėjimu lietuviškai muzikai. Kaip daugumas mūsų šviesuomenės per tą laiką beveik nieko visuomenei naudingo nesukūrė, tai muzikai paliko amžiais nemirštamų muzikinių kūrinių, dainų, kurios skamba ir skambės tol, kol bus lietuvis gyvas. Paimkime tik JULIAUS STARKEŠ, Nepriklausomos Lietuvos valstybinio teatro operos mąjestro, sukurta muziką — dainą

priemonėm. Gyvenas savo protu ir turis savo prenimus. Žmogus jaučias savo rasės, savo protėvij ir savo paties nelygstatą vertę, o čia šoks ir anoks suanacėjęs, gryno kraujo materialistas fabrikantas Wachmannas paklįs jam iš propagandinio leksikono paimtą tezę apie kerštą kaip vaistus ir jis ją susidomė, lyg kažkuo visai nauju, teze, kurios kilmę ir istoriją žino jau kiekvienas pirmosios katechizacijos vaikas. Messkirchas apie šią archajinę išmintį net knygas skaito ir ją įsisavina, lyg koks džiunglių herojus, lyg koks ekstravagantiškas išsigimėlis, lyg visai nepaliestas ne tik Wilhelmo Vokietijos, bet ir jokios krikščioniškojo pasaulio įtakos. Bet taip juk nėra. Bet juk pats autorius davė visai priešingą savo herojaus metriką, kurios esmines ištraukas augščiau radome. (Bus daugiau)

Palikti Tuštieji Namai. Juk tai dabartinių tremtinių himnas. Jei koncerte nėra šios dainos, rodos, jog koncertas neužbaigtas. Ją dainuojant šurpas eina visu kūnu, nes prieš akis išsirykioja baisioji tikrovė paliktoje brangioje Lietuvoje — tėvynėje.

Paminėjau tik vieną. O kiek jų yra daugiau. Kiek muzikas VI. Jakubėnas sukūrė dainų ir muzikinių dalykų, kiek muz. Br. Budriūnas, muz. Iz. Vasilūnas, muz. Banaitis ir visa eilė kitų čia nesuminėtų paliks tautai dvasinių vertybių.

Muzikinių dalykų kūryba yra

sunkesnė dar ir tuo požiūriu, jog jų išleidimas bei leidinių realizavimas yra žymiai sunkesnis nei literatūrinių dalykų. Dažnu atveju muzikiniai kūriniai guli rankraščiuose. O ir išleistas tērperka tik tų dalykų išpildytojai arba dažniau gauna dovanų iš kūrėjų.

Imkime, kad ir Čiurlionio ansamblį. Atrodo, jis turėtų premijas skirti tik už muzikinius dalykus, nes jis pats yra muzi-

kių dalykų išpildytojas, atseit, jis naudojasi muzikų kūriniais. Romanų premijavimas nevisai derinasi su jo paskirtimi. Žinoma, tai nėra joks priekaištas, bet tik pageidavimas. Kiekvienas daro tai, kas jam atrodo tikslinga ir visuomenei naudinga. Tačiau iš šalies žiūrint, atrodytų, jog premijas reikia pakreipti kita vaga, iš kurios mes semiamės savo gyvytės ir stiprybės šaltinį.

Bejieškant šiems metams naujų mecenatų, reikėtų pagalvoti ir apie muzikų premijavimą. Nors tai ir nebūtų pakankamas materialis atlyginimas, kuris išvaduotų nuo kitų darbų, bet moralis, kuris sustiprintų jų jėgas naujiems darbams. Aš manyčiau, jog nereikėtų skelbti konkurso. Kūrinių yra pakankamai ir jie visi vertingi. Reikia tik mecenatų, kurie savo skatikus paskirtų lietuviškas dainas, muzikos kūrėjams, lietuviškų dainų užrašinėtojų, muzikinių dalykų kūrėjams.

A. M-kis

SPROGO ATOMINĖ BOMBA — MIEGOKIME TOLIAU...

Birželio 1 d., 1952 m., sekmdienį, pakilau iš miego anksčiau nei norėjau ir net daug anksčiau, negu bet kurią darbo dieną. Anksti rytą, dar prieblandoje, kai tamsa dingsta ir pamažu ateina šviesa — kaž kur trinkelėje lyg dūslus griaustinis, namas, ypač langai ir durys sudrebėjo, du kartu su visai trumpa pertrauka, ir po kiek ilgesnės pertraukos — trečių kartu.

Laikas — kada miegama kiekiausiai ir staiga pabudus sunku susiorientuoti kame reikalas. Iššokęs iš lovos pribėgau prie langų, bet nieko nesimatė — nei ugnies, nei dūmų, nei ugniagesių ar policijos sirenų girdėjosi. Žmona, spėliodama, daleido, kad kur nors toli bus sproguis kokia benzino stotis... Aš gi, daleidęs, kad galėjo būti žemės drebėjimas, skambtelėjau telefonu artimiausiai policijos stotiai, nes žinau — tokiais netikėtais atsitiktiniais policija visada yra informuota pirmoje eilėje ir randa raminančių arba įspėjančių žodžių, kad ir didžiausios nelaimės metu...

Ne taip jau greitai ir prisiskambinau, bet vis dėlto prisiskambinau. Ir kagi, koks atsakymas? "Nesirūpinkite, Nevada-

je sprogo atominė bomba, miegokite sau ramiai toliau..." Esą nei norėjau ir net daug anksčiau, negu bet kurią darbo dieną. Anksti rytą, dar prieblandoje, kai tamsa dingsta ir pamažu ateina šviesa — kaž kur trinkelėje lyg dūslus griaustinis, namas, ypač langai ir durys sudrebėjo, du kartu su visai trumpa pertrauka, ir po kiek ilgesnės pertraukos — trečių kartu.

Įvykis gal būtų nevertas paminėti, jei tai būtų įvykę netoli sproginimo vietos, bet kai bomba sprogsta dykumose, o namai drebą net 350 mylių atstumu, tai miegas, kad ir labai raminančių policijos patarimų, vis dėlto darosi neramus....

V. B.

Los Angeles, Cal.

Ar jau pirka

Vilties,

spaudos ir radio

draugijos

nario lakštus?

griuvusį, o patį malūninką Baltaragį ligi kelių į žemę įsmukusį ir visą tarsi suanglėjusį, tarsi suakmenėjusį.

O kur dingio Baltaragio dukterė, linksmoji gražuolė Jurga, taip ir nesužinojo niekas. Ji vis dėlto išvažiavo, užiant pirmą pavasario audrą ir žven-giant Girdvainio obuolmušiam, su savo prazuvusiu jaunikiu susituokti.

* *

Daug metų praėjo nuo tų visų nepaprastų įvykių, kurie dėjos Paudruvės krašte, bet lig šiol žmonės atsimena nelaimingą Paudruvės malūninką Baltaragį, jo gražuolę dukterį Jurgą, išdidų jaunikį Girdvainį ir jo obuolmušius žirgus, kurie vėją pralenkdavo. Bet ne vien tik tai žmonės prisimena.

O ir man pačiam kartais atrodo, tarytum aš pats, o ne Girdvainis būčiau turėjęs tuos obuolmušius žirgus ir važinėjęs kaip su vėjo sparnais pas Baltaragio dukrą piršlybomis, o paskui praradęs savo eikluosius žirgus ir klaidžiojęs, jų įsiekodamas, keliais ir kryžkeliais.

Arba ir vėl, kitą kartą man atrodo, tarsi ne Baltaragis, o aš pat pats turėjau malūną ant Udruvės ežero kran-

to ir gražuolę dukterį, kurią be galo mylėdamas ir dėl jos sielvartaudamas, pražilau ir suakmenėjan jos netekęs.

Ak, juk visa tai tik tai pasaka, kuri klaidina ir vedžioja, kaip tą Girdvainį Pinčukas.

Bet kartais ir man tas Pinčukas pasivaidena ir atrodo, tarytum tas Pinčukas ne kas kitas būtų, tik tai aš pats, kuris ne kartą būdavau apgautas per savo lengvatikiškumą, sukdavau malūno sparnus už vėją, paskui pamatęs, kad akiplėšiškai esu išnaudojamas, supykdavau, keršydavau ir juokdavausi, nugalėjęs savo priešininką.

Ak, juk iš žmogaus širdies kalba pasaka, todėl ir sužavi.

Vakaro prieblandoje, kai pats nežinau ko pasiilgsti, susirenka kaip gyvi visi tie bičiuliai, — ne tik Baltaragis su savo dukrai ir Girdvainis su savo obuolmušiais, bet ir išmintingasis Anupras, ir vargšė Ursulė, ir nenaudėlis Šešėga, ir arkliavagis Raupys, ir visi kiti, kuriuos prikelčiau iš numirusių knygos puslapiuose.

Tada man baisiai gera su jais visais pabūti, pasikalbėti, tarytum aš pats su šavim susitikčiau ar su savo geriausiaisiais, seniai nematytais bičiuliais, su ku-

riais daug šviesių ir karčių valandų esu išgyvenęs.

Kokia tada čia pasaka? Juk tai pats gyvenimas!

Ir iš tikrųjų, susipina pasaka su tikrove, kaip laimė ir nelaimė žmogaus gyvenime, ir kur čia tada atskirsi, kur pasaka, o kur tikrasis gyvenimas?

Aš jų ir neskiriu.

Neskiria ir žmonės su skaidria širdimi ir šviesiomis akimis.

Dar ir dabar, pasakoja, Paudruvės krašte kiekvieną pavasarį, kai sušniokščia pirma pavasario audra, sukyla Udruvės ežeras, veržiasi iš savo krantų, griaua tą skardį, kur stovėjo Baltaragio malūnas, ir pradeda tada tenai dėtis nepaprastį ir nuostabūs dalykai.

Tada įsisiautusiame ežere iškyla ant bangų neapsakomai graži laumė, nelaiminga malūnininko dukterė Jurga, verkia ir juokiasi, šaukia savo jaunikį ir neprisišaukia.

O tuo metu kai kas matė ir net pakelėje sutiko išdidų ir niaurų jaunikį Girdvainį, kuris vis dar įsiekėjo ir negalėjo surasti savo pavogtų arklų.

Tada dar labiau pradeda siausti audra ir ima šėlti ežeras, o ežero pakrantėse ir aplinkiniuos kalnuos prade-

da žvengti erzilai, ir jų žven-gimas nustelbia pavasario audros šniokštimą.

Tada pakyla dar didesnė audra ir dar garsiau pradeda žvengti nematomi žirgai, — tada susimaišo žemė su dangumi, tai Jurga važiuoja tada vėjo sparnais susituokti su savo jaunikiu Girdvainiu. Ir skamba tada aplinkiniai šilai, kaip vestuvių vargonai, ir juokiasi audra, kaip laiminga nuotaka.

Tuo pačiu metu kitose vietose įvyksta kitų nuostabių reiškinių.

Ties ta kryžkele, kur buvo Gaigžgalės karčiama, pasivaidena arkliavagio Raupio dūšia, užsišta arklio odoje ir negalinti iš jos ištrūkti. Tai daužosi kryžkelėje ir aimanuoja, šaukdama pagalbos. Bet niekas nedrįsta prie jos prieiti ir išvaduoti iš odos.

O po Padievyčio tiltelių žmonės yra matę supančiotą raganą, kūrenančią ugnį ir prašančią išsišimo. Bet tai ne ragana, tik tai vargšė Ursulė, negavusi savo nuodėmių išsišimo, atgailauja po tiltelių, kūrena ugnį ir šildosi, laukdama, kada pagaliau atkentės už savo burtus ir gaus išsišimą.

Paudruvės pelkėse, kurios vis dar tokios klampios ir klastingos, tinginys velnias Pinčukas jau nesnūduriuoja,

svajodamas apie pačią, bet su pavasario maurais iškyla karčiarninko Šešelgos dvasia ir skundžiasi, koks čia gali būti bajorui gyvenimas dumblyne. Bet to jo skundo lig šiol niekas neišgirdo ir tų pelkių nenusausino.

O į tą skardį, kur buvo Baltaragio malūnas, — dabar gi tik tai akmenų krūva, — kiekvieną pavasarį trenkia perkūnas.

Tai velnias Pinčukas, per metus prasiravęs iš žemės gelmių, nori ištrūkti iš pragaro, bet vos tik tai iškiša ragą iš po žemės, tuojau perkūnas vėl jį nugramzdina į pragaro tamsybes.

Kiek toliau nuo malūno akmenų krūvos, stovi pusiau į žemę įsmukęs akmuo, labai panašus į suakmenėjusį žmogų. Tai nelaimingas malūnininkas Baltaragis iš savo sielvarto suakmenėjęs ir amžinai pavirtęs akmeniu. Tik tai tą naktį, kai sušniokščia audra, prieš aušrą atgyja Baltaragio akmuo, ir per jo vėidus nurieda stambios akmeninės ašaros.

Bet kai įsisiaučia audra, užgroja pušynų vargonai, nušvinta Baltaragio akmuo ir vėl sustingsta.

(Pabaiga)

Birželio įvykių minėjimas

Iš Los Angeles lietuvių gyvenimo

Los Angeles mieste gyvena lietuvių baltuosius birželio įvykių šiemet mini birželio mėn. 14 d. 7 val. vakare Patriotic Hall salėje. Minėjimas rengiamas, kaip ir pernai, kartu su latviais ir estais. Programoje numatyta lietuvių, latvių ir estų dvasiškų maldos, prakalba — kurią pasakys lietuvis tremtinis Vl. Hriškevičius (jis kalbės anglų kalba) ir koncertinė dalis. Iš lietuvių koncertinėje dalyje dalyvaus solistė Swaggart-Bartush.

Birželio 7 d. įvykusiame ALT skyriaus visuotiniame susirinkime buvo priimta skyriaus vidaus tvarkos taisyklės, perrinkta valdyba ir aptarta eilė einamųjų skyriaus reikalų. Iš senosios valdybos pasitraukė jos sekretorius A. Dabšys. Pirmininkas kandidatus — ALT valdybą dabar sudaro: J. Peters, J. Uždavinys, Ch. Lukšys, B. Gediminas, K. Barauskas, J. Mitkus ir Deringienė. Kandidatai: F. Kudirkas, V. Trumpa ir H. Tumas. Revizijos komisijoj: dr. P. Pamatitis, F. Masaitis ir V. Kazlauskas.

ALT Valdyba buvo numaciusi į Los Angeles pakviesti Grismanuską, Kublicką ir Paulauską, bet paaiškėjo, kad jiems neturint nuolatinio apsigyvenimo Amerikoje leidimo jų lankymasis Los Angeles, bent tuo tarpu, atpuola.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius, savo šiomis dienomis įvykusiame susirinkime paskyrė 200 dolerių pašalpos Los Angeles lietuviškai radijo valandėlei paremti. Tai stambi, ir pati stambiausioji, iš iki šiol tam reikalui gautų aukų.

Lietuvių Bendruomenėi organizuoti Los Angeles apygardos laikinąją valdybą, to miesto apylinkėse steigti į organizacijų komitetą yra pakvietusi visą eilę visuomenininkų, iš kurių savo sutikimus jau davė: žurnalistas Miltonas Starkus ir V. Trumpa, "Lietuvių Dienų" leidėjas A. Skyrus ir prekybininkas B. Gediminas. Gavus ir kitų kvietimų sutikimą — bus kviečiamas pasitarimas ir tada šaukiamas steigiamasis apylinkės susirinkimas.

Lietuva, tai bus, berods, Europoj, bet Europa... Azijoje.

Wm. SUDDUTH PAGALBA LIETUVIAMS

Rasa Gustaitė birželio 1 d. baigė "Cum Laude" (su atsižymėjimu) Dana Hall School, Wellesley, Mass. — Ji studijavo tenai 3 metus, gavus stipendiją Wm. Sudduth pastangomis.

Wm. Sudduth, DP studentų draugas ir globėjas, būdamas po karo UNRRAs Direktorius Heidelberg stovykloje, kur buvo DP Universitetas, buvo nepaprastai nustebintas lietuvių noru mokytis ir jų ištverme ir nutarė jiems padėti. Grįžęs Amerikon jis įsteigė New York'e "Heidelberg Committee" ir per jį padėjo virš 200 studentų gauti stipendijas universitetuose ir kitose mokyklose.

Rasa yra dukterė buvusio Lietuvos Karo Aviacijos viršininko, generolo Antano Gustaičio, rusų ištremto į Sibirą 1941 m.

Gustaitienė su šeima dabar gyvena Flint, Michigan, kur ji dirba Miesto ligoninėje, kaip gailėstingoji sesuo.

Šį rudenį Rasa studijuos Oberlin College, Ohio, iš kur ji yra gavus stipendiją tęsti savo mokslą. Ji studijuos kalbas.

Taip išdėstė savo geografijos žinojimą vienas skautukas šių eilučių autoriui, š. m. birželio mėn. 6-7 d. Los Angeles kolizėje įvykusiame Los Angeles apygardos skautų saskridyje, kuriame dalyvavo virš 20.000 skautų. Vienas skautukas (jis galėjo būti apie 12 metų amžiaus), pasitiesęs didelį Amerikos žemėlapi — ant jo, nuo Los Angeles iki New Yorko, išvengia jo paties puikaus rankų darbo traukinį su dideliu užrašu "FREEDOM TRAIN". Žemėlapy kraštai buvo nusagstyti vėliavėlėmis, į kuriuos tas laisvės traukinys turėtų važiuoti. Ir mūsų trispalvė ten buvo prisegta, su užrašu jos apačioje "Lithuania". Paklaustas ar jis žino kur yra Lietuva — atsakė "hm, tai bus, berods, Europoj, bet ta Europa kažkur Azijoje". "Suly-

gome" ant pusės — Lietuva yra tikrai Europoj, bet pusė Europos užimta azijatu, taigi bent pusės Europos šiuo metu yra Azijoje...

Į "Dirvos" 21 Nr. tilpusią iš šio miesto lietuvių veiklos pastabą, kad paraplijoje besireiškias lietuviškas gyvenimas nėra "vissas" ir kad lietuviškas gyvenimas reikiiasi ir už jos ribų — "Draugo" 130 Nr. kitoje žinutėje iš Los Angeles reaguojama šitaip: "Laikraštyje Dirvoje Nr. 21 gegužės 22 d. autorius informacinių straipsnių apie Los Angeles miestą yra "išdirbtas" už "geležinės sienos" laikraščio motyvais ir tonu".

Čia jau vargiai gali būti kalba apie juokdarius — čia jau tikras juokdario klidėjimas.

ANTIKOMUNISTINIS ANTSPAUDAS

Lietuviams liūdinių birželio mėn. 14 d. įvykių 11 metų sukaikių proga Waterburio lietuvių antikomunistų grupė, kovai prieš lietuvių tautos genocidą pastiprinti, išleidžia specialiai tai dienai antikomunistinį antspaudą.

Šiuo antspaudu VI. 14 dieną bus perspaužiami, pirmiausia su prieš 2 metus lietuvių tremtinių draugijos išleistais antikomunistinėmis informacijos ženkliu "Communiam Exterminates Nations", vokai, blankai, atvirukai ir t.t.

Jei kas (pvz., kolektyvų rinkėjai, kai kurios įstaigos ir p.) norėtų, kad tuo antspaudu būtų pažymėta ir jų korespondencija, turi tokią korespondenciją ne vėliau liig birželio 13 d. pristatyti paštu (P. O. Box 507, Waterbury, Conn.). Korespondencija bus perduoda kur reikia suantspauduoti ir pasiųsti paštu kam priklauso. Už antspaudavimą neimama jokio mokesčio, taip

pat nepriimama jokių aukų. Bet siuntėjai prašomi patys apmokėti savo korespondencijos persiuntimo išlaidas.

Šis antikomunistinis antspaudas Waterburyje yra jau trečias. 1950 m. birželio mėn. 14 d. buvo išleistas antspaudas su įrašu: June 14, 1941, the Soviet Union liquidated 40.000 Lithuanians.

1951 m. birželio mėn. 14 d. buvo išleistas antspaudas su įrašu: 1941-June 14-1951 the Soviet Union deported and liquidated 700.000 Lithuanians.

Waterburio ir apylinkių gyventojai savo korespondencijai galės antspaudą gauti ALTO ruošiamame birželio įvykių minėjime ir iš Lietuvos pabėgusių trijų žvejų pranešimų metu birželio mėn. 14 d. Sv. Juozapo parapijos salėje tik prie įėjimo (prieš minėjimo pradžią).

Antikomunistinis antspaudas naudojamas tik vieną — VI. 14 — dieną ir po to sunaikinamas.

L. A.

BIRŽELIO TRĖMIMO MINĖJIMAS DETROITE

Šių metų birželio mėn. 15 d., baigė su anuo klaičiuoju 1941 metų birželio mėnesiu. Kankinimai, žudymai ir tremimai iš gimtojo krašto nekaltų Lietuvos žmonių tebevyksta ir šiandien. Būdami toli nuo gimtojo krašto mes tą ypač skaudžiai išgyvename.

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras kviečia visą Detroito lietuviškąją visuomenę kuo skaitlingiausiai atsilankyti į šį minėjimą. Tuo mes ne tik bendrai prisiminsime anas baisias dienas, įvykusias prieš 11 metų, ne tik visi bendrai pagerbsime šioj nelygioj kovoj žuvusius

vių tautos naikinimas nepasisekė madienį, 1 val. 10 min. p. p. International Institute, 111 E. Kirby, rengiamas birželio tremimų minėjimas. Minėjimas yra ruošiamas pirmą kartą Detroito kartu su latviais ir estais. Minėjime dalyvauti yra pakviesti Michigan valstybės gubernatoriaus, Detroito miesto majoras, žymųjų vietos laikraščių spaudos atstovai ir kiti. Pagrindinė minėjimo kalbą pasakys prof. Pr. Padalskis. Po atskirų tautybų kalbų, rezoliucijų priėmimo, bus koncertinė dalis, kurią išpildys visų trijų tautybių menininkai.

TAUPYTI GALITE IR LAIŠKAIS! TAUPYKITE PAS SAVUS! STANDARD FEDERAL STIPRIAUSIA TAUPYMO ISTAIGA AMERIKOJE MOKA AUKŠTĄ DIVIDENDĄ

TURTAS per \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS \$ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas • Telef. Virginia 7-1141
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4 val. po pietų, ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro, trečiadieniai uždaryta.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS NEW YORKE

Birželio mėnuo yra skaudus Lietuvai ir lietuvių tautai. Sovietų Sąjunga, vykdydama savo imperialistinės užmačias, 1940 metų birželio mėnesį užgrobė Lietuvą, išplėšė lietuvių tautos laisvę. Nuo tada prasideda dar istorijos nežinoma lietuvių tautos kančia, lydimą žudymų, kankinimų, naikinimo, teroro, skausmo, ašarų.

Po vienerių metų bolševikinės okupacijos pradamas vykdyti masinio lietuvių tautos naikinimo planas, Kremliaus paruoštas dar prieš Lietuvos okupavimą. Dešimtys tūkstančių Lietuvos gyventojų — senelių, moterų, vaikų, ligonių — be jokios jų kaltės žiauriausiu būdu išplėšiami iš savos gužtos ir tremiami į tolimas Rusijos sritis, nežmoniška vergijai ir mirčiai tik dėl to, kad jie yra Lietuvos žemės vaikai ir myli savą tėvynę. Šis Maskvos suplanuotas lietuvių tautos naikinimas jau vyksta daugiau kaip dešimt metų.

Laisvojo pasaulio lietuvių skaudžiai išgyvena Lietuvos ir lietuvių tautos tragediją ir, kaupdami jėgas laisvės kovai, kas metai mini baltuosius birželio įvykius.

Šiemet New Yorke, galima sakyt, pasaulio politikos centre, lietuvių drauge su estais ir latviais ne vien tik savo tarpe mini didžiąją Pabaltijo valstybių tragediją ir baltųjų savo tautų kančią, giliai susikaupdami laisvės kovai. Yra ryžtas savo liūdesį dalintis su mūsų draugais, sukviečiant į minėjimą, kiek galima, daugiau įtakingų ameri-

kiečių ir sovietų pavergtųjų tautų atstovų.

Pirmųjų Sovietų Sąjungos aukų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — 1940 metų tragedijai (tų valstybių okupacijai) ir lietuvių, latvių ir estų 1941 metų birželio baltiesiems įvykiams (tų tautų masinio naikinimo pradžiai) paminėti iš lietuvių, latvių ir estų tautų atstovų New Yorke sudarytas Pabaltijo Valstybių Laisvės Komitetas, kuris rūpinasi minėjimo organizacija.

Birželio 14 d., šeštadienį, 7 val. vakaro Angelių Karalienės parapijos bažnyčioje Brooklynje įvyksta religinė valanda, o birželio 15 d., sekmadienį, visose New Yorke lietuvių bažnyčiose laikoma šia intencija Suma: ir sakomi pritaikyti pamokslai.

Birželio mėn. 15 d., sekmadienį, 8 val. vakaro Town Hall salėje (123 W. 43 Street, Manhattan) įvyksta masinis lietuvių, latvių ir estų protesto mitingas, dalyvaujant žymiesiems amerikiečiams ir sovietų pavergtųjų Europos tautų atstovams. Mitinge kalbės Jungtinių Valstybių ambasadorius Arthur Bliss-Lane, Laisvosios Europos Komiteto prezidentas admiralas H. B. Miller, senatorius William Benton ir Vidurio ir Rytų Europos sovietų pavergtųjų egzilių tarp tautinių organizacijų atstovai: Vidurio ir Rytų Europos Komiteto pirmininkas Ferenc Magy ir Vidurio ir Rytų Europos Konferencijos generalinis sekretorius Dr. Juraj Slavik.

Pr. Pak.

KUN. PR. BASTAKIO PAMINĖJIMAS

NEWARK, N. J. Šių metų birželio 22 d. Newarko lietuvių rengia kun. Pranui Bastakui, vietos šv. Trejybės parapijos vikarui, jo 15 metų kunigystės, 5 metų darbo Newarko parapijoje ir gal jo išleistųjų paminėjimą — pagerbimą.

Ta proga norima papasakoti keletą jo gyvenimo ryškesnių momentų. Kun. Pr. Bastakas gimė Tauragės Naumiestyje 1911 metų sausio 27 d. Jis iš neturtingų tėvų trylikos vaikų buvo vienuolikasis. Kad palengvintų tėvų sunkią dalį, vienerių metų amžiaus Pranėlį pasiėmė globoti ir j mokslus išleido jo giminės p. Stančikai.

Kun. Pr. Bastakas pradžia ir vidurinę mokyklą baigė T. Naumiestyje, penktąją klasę — Sveikšnos gimnazijoje. 1950 m. įstojo į Telsių Dvasinę Seminariją, kurią baigė ir gavo kunigo šventimus 1937 m. birželio 6 d. Vėliau, jau būdamas tremtiniu, metus buvo Sveicarijoje Friedburgo U-to Teologijos fakultete. Būdamas dar seminarijoje, jis trejis metus buvo Telsių katedroje bažnytinio ceremonijų vedėju, o baigęs seminariją, buvo vikaru Plateliuose, Šilalėje, Pailėje ir Gintališkėje ir klebonu

— administratorium — Kražiuose. Apie metus ėjo tremtinių kunigo pareigas Vokietijoje ir apie tiek pat laiko Šveicarijoje. Nuo 1946 m. lapkričio 28 d. vikaras Newarko šv. Trejybės lietuvių parapijoje.

Dar Lietuvoje kun. Pr. Bastagys su kun. A. Riškum parengė specialų Telsių katedrai apeigų vadovą, už kurį gavo vyskupo pagyrimą ir padėką. Lietuvoje, tremty ir čia bendradarbiauja spaudoje, o taip pat dalyvauja visuomeniniame ir kultūriniame darbe. Būdamas tolerantu rėmė ir remia religinių ir tautinių susibūrimų ir organizacijų geras pastangas. Sunkiam ir margame savo kunigo kelyje sutiko daug žmonių, draugų ir priešų, tačiau didžiunos išgyja simpatijas. Net ir užkietėję priešai jį vis dėlto vadina džentelmenu.

Kun. Pr. Bastagys, vienas pirmųjų tremtinių Newarko, daugelį vėliau pasiekusių Amerikos krantus tremtinių, vykstančių į Newarką ir apylinkes, jis savo mašina suvežė pas pirmuosius globėjus, o vėliau rūpinosi jų pastoviu įkurdinimu. Tiems, kurie dar vargo vargą, yra išsiuntę nemaža paketėlių. Jis yra paskyręs net 900 dol. naujai statomai Newarko katedrai, o mažesniais sumomis yra pašėpęs nemaža asmenų ir organizacijų.

Baigiant vienas klausimas skaitytojui — žmogui. Kodėl taip dažnai atsitinka, kad ko karo audrų metu nesuėda priešai, tai laisviausiam krašte pasistengia atlikti artimiausieji? Argi tarp artimo ir priešo jau nėra jokio skirtumo? ...

Dievo Apvaizda kun. Pr. Bastakiui rodė kelią ligi šiol, tikėjim, globos jį ir ateityje.

St. D.

CHICAGIEČIAI, ĮSIDĖMĖKITE

DR. ANTANAS RUDOKAS, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus
4701 S. Damen Ave. Chicago 9, Ill.

(47-sios ir Damen kampas)

Priima 6-9 val. vak.

šeštad. 10 v. r. — 6 v. v.; trečiad. tik susitarus. Tel. YA 7-7381

AR PAŽISTI ŠI KRAŠTĄ?

Kas buvo Amerikos prezidentai?

Sie rinkiminiai metai artėja prie karščiausių mėnesių. Liepos mėn. Chicagoje įvyksta demokratų ir respublikonų partijų konvencijos — seimai, kurių metu susirinkę delegatai išrinka kandidatus į prezidentus. Pastarieji viso krašto rinkikų bus renkami lapkričio mėn. rinkimuose.

Šiuo metu rinkiminė prezidento kampanija yra pasiekusi didžiausią įkarštį, juo labiau, kad jau yra atvykęs vienas rimčiausių kandidatų — gen. Eisenhoweris. Šį kartą savo skaitytojus kiek supažindinsime su ligiol buvusiais JAV prezidentais.

Ligiol Amerika turėjo 33 prezidentus. Žemiau dedamame sąrašė kai kurios pavardės kartosis, tatau reikiška, kad kai kurie prezidentai savo pareigas ėjo ne vieną kartą.

Primintina, kad prezidentas renkamas ketveriems metams. Jam mirus ar dėl kitų priežasčių negalint eiti pareigų, jo pareigos atitenka viceprezidentui. Pagal 1947 m. priimtą įstatymą, po viceprezidento kitas kandidatas į prezidentus — Atstovų Rūmų pirmininkas — speaker'is, toliau seka Senato pirmininkas ir kabineto nariai.

Pirmasis seimas išrinkti kandidatus į prezidentus įvyko Baltimorės mieste 1831 m. Be šio miesto, šios konvencijos — seimai yra įvykę New Yorke, Philadelphijoje, Cleavelande (pask. kartą 1916 m.) ir kt. miestuose, tačiau dažniausia Chicagoje. Apie šiuos seimus ir pačių rinkiminę tvarką šiose skiltyse bus rašoma liepos mėn.

Štai visų Amerikos prezidentų sąrašas — šalia jų pavardžių, partijos, patiekiamą pareigų perėmimo data ir amžius pradėdant eiti pareigas ir jiems mirstant.

1. George Washington, fed., 1789 m., 57 m. amž., miręs 67 m. amž.
2. John Adams, fed., 1797 m., 61 m., miręs 90 m. amž.
3. Thomas Jefferson, dem. — resp., 1801 m., 57 m., miręs 83 m. amž.
4. James Madison, dem.-resp., 1809 m. 57 m., miręs 85 m. amž.
5. James Monroe, dem.-resp., 1817 m., 58 m. amž., miręs 73 m. amž.
6. John Quincy Adams, dem. — resp., 1825 m., 57 m., miręs 80 m. amž.
7. Andrew Jackson, dem., 1829 m., 61 m., miręs 78 amž.

8. Martin VanBuren, dem., 1837 m., 54 m., miręs 78 m. amž.
9. William Henry Harrison, whig., 1841 m., 68 m. ir miręs tokio amžiaus.

10. John Tyler, whig., 1841 m., 51 m., miręs 71 m. amž.

11. James Knox Polk, dem., 1845 m., 49 m., miręs 53 m. amž.

12. Zachary Taylor, whig., 1849 m., 64 m., miręs 65 m. amž.

13. Millard Fillmore, whig., 1850 m., 50 m., miręs 74 m. amž.

14. Franklin Pierce, dem., 1853 m., 48 m., miręs 64 m. amž.

15. James Buchanan, dem., 1857 m., 65 m., miręs 77 m. amž.

16. Abraham Lincoln, resp., 1861 m., 52 m., miręs 56 m. amž.

17. Andrew Johnson, dem., 1865 m., 56 m., miręs 66 m. amž.

18. Ulysses Simpson Grant, resp., 1869 m., 46 m., miręs 63 m. amž.

19. Rutherford Birchard Hayes, resp., 1877 m., 54 m., miręs 70 m. amž.

20. James Abram Garfield, resp., 1881 m., 49 m., tokio amžiaus ir miręs.

21. Chester Allan Arthur, resp. 1881 m., 50 m., miręs 56 m. amž.

22. Grover Cleveland, dem., 1885 m., 47 m., miręs 71 m. amž.

23. Benjamin Harrison, resp., 1889 m., 55 m., miręs 67 m. amž.
24. Grover Cleveland, dem., 1893 m., 55 m., miręs 71 m. amž.
25. William McKinley, resp., 1897 m., 54 m., miręs 58 m. amž.
26. Theodore Roosevelt, resp., 1901 m., 42 m. miręs 60 m. amž.
27. William Howard Taft, resp., 1909 m., 51 m., miręs 72 m. amž.

28. Woodrow Wilson, dem., 1913 m., 56 m., miręs 67 m. amž.

29. Warren Gamaliel Harding, resp., 1921 m., 55 m., miręs 57 m. amž.

30. Calvin Coolidge, resp., 1923 m., 51 m., miręs 60 m. amž.

31. Herbert Clark Hoover resp., 1929 m., 54 m., dar tebegyvena.

32. Franklin Delano Roosevelt, dem., 1933 m., 51 m., miręs 63 m. amž.

33. Harry S. Truman, dem., 1945 m., 60 m., dar tebeinas pareigas.

Trys iš prezidentų — Tyler, Taylor ir Buchanan žuvo nuo pasikėsintųjų kulku. Prezidentai priklausė įvairioms religinėms bendruomenėms. F. D. Roosevelt su dabartiniu Trumanu — abu laisvieji masonai. Trumanas sakosi esąs baptistas. Pagal kilmės kraštus, olandų kilmės buvo šie prezidentai: Van Buren, T. Roosevelt, F. D. Roosevelt; šveicarų — "vokiečių" — Hoover; anglų — Washington, J. Adams, Madison, J. Q. Adams, W. H. Harrison, Tyler, Taylor, Fillmore, Pierce, Lincoln, Johnson, Grant, Garfield, Cleveland, B. Harrison, Taft, Harding, Coolidge; britų — skotų-airių — Truman; skotų — Monroe, Hayes; skotų-airių — Jackson, Polk, Buchanan, Arthur, McKinley, Wilson, pagaliau vėlyų kilmės — Jefferson. Iš minėtų prezidentų G. Cleveland (jis nereikia suplauti su Cleveland miesto įkūrėju gen. Moses Cleaveland) paskirais laikotarpiais perrinktas du kartus prezidentu, o F. D. Roosevelt net keturis kartus. Dabartinis H. S. Truman, prezidento pareigas perėmė 1945 m. mirus F. D. Rooseveltui. Prezidentu išrinktas 1948 metais.

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

Kiek gyventojų yra Aliaskoje? Pagal 1950 m. surašymo duomenis, gyventojų buvo 128,643. Palyginus su 1930 m. gyventojų skaičiais Aliaskoje padidėjo daugiau kaip 77 tuos.

Ar dar vyksta Amerikoje linčo teismai?

Retai pasitaiko, pvz., 1950 m. du atsitikimai, tačiau 1901 m. linčo nužudytų žmonių skaičius buvo pasiekęs 130.

Kiek šiame krašte įvyksta skryrybų?

Nuo 1946 m. skryrybų skaičius mažėja. Tuo metu jis buvo pasiekęs rekordą — išsiskyrė net 610,000 porų. 1950 m. skryrybų skaičius buvo nukritęs ligi 385,000.

Kas tas Karamu teatras Cleavelande?

Tai visam krašte žinomas ne-grų teatras, turįs du padalinius. Jo tikslas propaguoti visų rasių suartėjimą. Kai kurie jo pastatymai, savo meniniu lygiu, yra verti dėmesio. Apie teatrą dar rašysime kitoje vietoje.

Kiek per metus JAV išleidžiama knygų?

Per 1950 m. šiame krašte įvairių pavadinimų knygų buvo išleista 11,062.

Kiek kapitalo investuota į filmų pramonę Amerikoje?

Apie 3 bil. dol. Gryno pelno už filmas pramonė per metus gauna virš 2 bil. dol.

Parengė V. AL

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

TRUMANAS PRALAIMĖJO

Aukščiausias U. S. teismas, dauguma balsų, išnešė sprendimą, kad prezidentui Trumanui "Nei įstatymai nei konstitucija nesuteikia galios paimti plieno dirbtuves į savo kontrolę". Tai, gi dirbtuvės buvo gražintos jų savininkams. Darbininkų - darbaviečių santykiams reguliuoti yra kongreso pagaminami atitinkami įstatymai, bet prezidentas jais nepasinaudojo.

Streikai čia nėra naujienybė, jų buvo ir bus; vieni ilgiau užsitęsia, kiti trumpiau, ir darbininkai paprastai laimi, kad ir ne visus savo reikalavimus.

PREZIDENTO KANDIDATŲ NOMINACIJOS

Demokratų partija turi visą eilę kandidatų į prezidentus, ir jų kandidatas išsiryškina tik konvencijoje, kuri prasidės liepos 21 d. Chicagoje.

Respublikonų partijos du išpopuliarę kandidatai — Taft ir Eisenhower — įteigę vienas kito nesunaikins ir nesudarys progos būti nominuotam "juodam arkliui", visai nenumatytam kandidatui, turės atkaklias varžytines konvencijoje, kuri prasidės liepos 7 d.

Dabar Taft turėdamas užtikrintų balsų 420 ir Eisenhower apie 387, nominacijos pirmu balsavimu negali tikėtis, jei bent kokia netikėta staigmena įvyktų, susimtant neinstruktuoti delegatų blokams vieną ar kitą paremti.

Amerikos partijos kandidato į prezidentus nominavimas eina veik panašią procedūrą, kaip Lietuvoje pats prezidento rinkimas, pvz., prez. Griniaus išrinkimas. Liaudininkams neturint pakankamai atstovų, prisiėjo naudotis mažumų atstovais. O tos mažumos, savu keliu, sugėbėjo žymiai paprašyti už tą paramą.

Amerikoje į prezidento kandidatą nominavimo konvencija suvažiuoja paskirų valstybių vadai su savo dispozicijomis esančiais balsų blokais, ir tie vadai naudojami padėti, derėdamiesi su balsų įteikėdama kandidatais, ir tik tada sutinka paremti tą ar tą, kuris jų reikalavimus patenkina. Taip išsiderama kabineto vietos ir kitokios pozicijos, nors toli ne visos delegatų vadovybės kokių didelių pretenzijų turi.

Konvencija ir nominavimą dažnai pasuka savaip gerai užsispyrę vienas ar pora paskirų didesnių valstybių delegacijų vadų.

Ne visos delegatų grupės paprastai pretenzijų stato ir nėra instruktuoti ką remti: gali balsuoti už ką nori, ir jos dažnai tuoj pasirenka remiamuosius. Visą nulemia didelių valstybių delegatų blokai, kuriems įsakytą laikytis instrukcijų, iki jų vadams matys reikalinga daryti kitai.

Neužimant vietos išvardinimui visų valstybių delegatų skaičių, paminėsiu tik, kad, pvz., New Yorko valstybės respublikonai turi 96 delegatus, Californijos 70, Michigan 46, Ohio 65. (Demokratų partija kai kur turi po tiek, kai kur po daugiau, kitur po mažiau delegatų).

Daugelis valstybių siunčia instruktuos delegatus, pavardant juos žymesniais savo partijos vadui. Vadais dažniausia skaitomi tos partijos senatorius ar gubernatorių, kur partija tokius turi išrinkus. Tradicija yra savo valstybės senatorių, ar gubernatorių, kuriam pavedama delegacijos vadovybę, tiesiog nominuoti į prezidentus, ir jis gali tais balsais pasinaudoti, nors toli, ne visi taip nominuojami konvencijoje sulaukia kokio nors dėmesio.

Delegacijų vadais yra ir šiaip

piliečiai, smarkesni partijos vadai. Pensylvanijoje, Respublikonų partijos 70 delegatų pavesė Pensylvanijos gubernatorių Fine, kuris nepasiskė ar remis Taft ar Eisenhower. Nuo to gali priklausyti vieno ar kito laimėjimas. Bet apie tokį kartais susigrupuoja kiti neinstruktuoti delegatų būriai ir jie neleidžia net žymiesiems kandidatams laimėti, pastatydami visai kitus kandidatus.

Kitur, pvz., Ohio, nors turi demokratų gubernatorių Lausche, ir kartais jis siūlomas kandidatu net į viceprezidentus (Ohio demokratai neturi nei vieno savo senatoriaus), vis tik jam savo delegacijos vadovybės nepavedė, nes Lausche skaitosi nepriklausomas demokratas, laimėjęs rinkimus be partijos paramos. Ohio Demokratų partija savo delegatų vadovybę nutarė pavesi buvusiam senatoriui, senui Bulkley, kaip partijos žmogui, jį net nominuodami į prezidentus, kaip to reikalauja tradicija, nors jis nesitiki būti nominuotu. Ohio demokratų delegatų beveik pusę laimėjo senatorius Kefauver, kurio Ohio demokratai nepasirūpė remti. Visi Ohio respublikonų delegatų instruktuoti balsuoti tik už Taftą, ir jis gali tik su savo delegacija pasilikti, jei laimės Eisenhower.

Taft jau prieš tris mėnesius pareiškė sutikęs remti Eisenhower, įteigę jį bus nominuotam respublikonų partijos kandidatų į prezidentus. Reikia, kad ta paskirtų ir Eisenhower, partijos vienigumui išlaikyti.

Senatoriaus Tafto tėvas, išbuvęs prezidentu vieną terminą, 1912 m. pralaimėjo dėl to, kad anksčiau buvęs prezidentu Teodoras Roosevelt, rėmęs Taftą 1908 rinkimuose, užsimanė 1911 metais vėl kandidatuoti, ir negavęs nominacijos net suskaldė respublikonus, įsteigdamas savo trečią partiją. Jis nieko nelaimėjo, tik davė progą demokratams išrinkti Wilsoną.

Rimtesni Amerikos veikėjai prisibijo, kad tokio užsispyrimo nebūtų tarp Eisenhowerio ir Tafto ir jų šalininkų dabar, kas priverstų partiją prie suskilimo.

1918 metais du stiprūs kandidatai — Dewey ir Warren — abu norėję prezidento nominacijos, susitaikė pagaliau taip, kad Warren apsiėmė viceprezidento kandidatūrai. Dabar, vargu galima tikėti, kad Taft ar Eisenhower sutiktų priimti viceprezidento kandidatūrą.

Socialistai nominavo savo kandidatą į prezidentus, advokatą Darlington Hoopes. Jų suvažiavimas buvo Clevelande pereiną savaitę. Viceprezidentu pastatė Samuel H. Friedman, be jokių varžytinių. Jie tokiu būdu yra įpėdiniai amžinų kandidatų Debso, paskiau Norman Thomas, kurie niekad nelaimėjo, bet socialistai savo kandidatus stato "iš principo".

Visi įsigykite ką tik išleistą žinomo rašytojo Stasiaus Būdavo apysaką

VARPAI SKAMBA

Galima gauti leidykloje "LIE-TUVIŲ DIENOS", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Cal., spaudos kioskuose ir "Dirvos" administracijoje. Kaina \$2.50.

VARPAI SKAMBA

Mūsų spaudos apžvalga

ZODZIAI IR TIKROVĖ

Chicago arkivyskupas kardinolas S. Strich, kalbėdamas su Draugo atstovu, į klausimą: kas lietuviams padėtų išlaikyti šiam krašte savo tradicijas, savo kalbą? — atsakė šitaip:

"Turiu viltį, kad lietuviai tremtiniai inteligentai supranta savo pareigą skiepyti pagrindinius principus lietuviškosios kultūros ir jie nesileis būti suklaidinami sekuliarizmu, kuris tegalėtų vesti prie paneigimo ir naikimo to, kas buvo geriausia Lietuvos istorijoje.

Mokyklose taipgi svarbu, kad vaikai būtų mokomi gerbti ir mylėti tėvus ir melstis savo kalba. Mūsų uždavinys yra gelbėti sielas ir mes prie jų turime prireikti tokia kalba, kokią vartoja ir supranta". (Draugas, Nr. 127).

Tais pačiais klausimais Darbininkas taip rašo:

"Pereitais metais vienoj parapiinėj mokykloje, kur iš 400 mokinių buvo 200 lietuvių, kur aštuntąjį skyrių iš 29 mokinių baigė 21 lietuvis — baigimo iškilnių programoj nebuvo nieko lietuviško. Siemet toj pačioj mokykloj mokslo baigimo šventėje jau pusę programos buvo lietuviška. Tos pačios seselės įrodė, kad pažanga galima. Kitąj parapiinėj mokykloj, kur pusę vaikų lietuvių, seselės į lietuviškai lietuviškai neprašė. Tačiau viena mokytoja susižavėjo vaikų į salę ir juos moko lietuviškai pažaišti, padainuoti. Ar jos vienos geriausias pastangos gali atsverti visos mokyklos kitokią nuotaiką?...

Kitąj vėl parapijoj klebonas, šiaip neabejotinas patriotas, pasakė: šeštadieninės lietuvių mokyklos nepriimsiu į parapijos mokyklos patalpas, nepriimsiu ir gana, basta.

Vėl kitur klebonas padarė priešingai: prašau, turite patalpas ir šviesa, naudokitės ir dirbkite... Ir šeštadieninė mokykla veikia, mokinių daug. Tik kažkodėl daugelį vaikų reikia versti, kad šeštadienis į mokyklą eitų. Ar vaikai tinginiai, ar kažkas mokykloj ne taip, kaip norėtum?

Padėtis nėra gera tose pozicijose, nuo kurių priklauso mūsų ateitis. Visi tai supranta. Tik vieni nori akis užmerkti ir chlo-

roformavę save įsitikinimu, kad nieko nepadarysi, ramiai Jaukti galo, kiti nori pasipurtinti ir saukti pagalbos..." (Darbininkas, Nr. 41).

Apie lietuviškų parapijinių mokyklų netvarką daugiausiai iki šiol rašė kiti, gi katalikų leidžiama spauda tylėjo ar net teisino kai kurių klebonų neleistinus veiksmus nutautinimo darbe. Šį bene pirmą pranciškonų leidžiamą laikraščio drąsesnį žodį tektų tik sveikinti.

Kaip ir iš Chicago arkivyskupo pareiškimo matyti, jog višiską atsakomybę už lietuviškų sielų sužalojimą neša gerb. klebonai, kurie, vis dėlto anot Darbininko, beveik visi ramiai laukia galo...

SMETONA TIKRAI GERAS — STULGINSKAS LABAI GERAS...

M. Vaitkus savo atsiminimuose apie susitikimus su Maironiu, tarp kitko taip rašo:

"Panašiai belepant, prisiartinio laikas pietų grįžti. Tad šokome į vandenį nusiplaulyti ir, gražiai nusivalę, žingsniuojame mano lengvom kojom, šviesiom galvom, pabodusiu skilviu. Nėra didelio noro ne apie ką nors kalbėti. Bet, kai ejome pro Birutės gatvę, neiškenčiau nepasinaudojęs proga paklausti Maironį, ką jis mano apie pirmuosius du mūsų prezidentus, Smetoną ir Stulginskį, (nes juodu abu dabar šioj gatvėj gyvena, beveik vis-avis: Smetona — Romano viloj, Stulginskas — Baltijoj). Neskubėdamas, dainius atsakė tikrai salomoniskai, beveik kaip anas vokiečių mokytojas ("oba luše" — abudu geriau), išėjo daugmaž šitaip: vienas protingas ir antras išmintingas, o šiaip jau — Smetona tikras geras ir Stulginskas labai geras. Visai rimtai kalbant reikia nulenkti galvą priešais Maironio bešališkumą: nors jam simpatingesnės buvo politinės — socialinės — ekonominės tautininkų idėjos, ir todėl jo širdis linkė linko į Smetonos pusę, tačiau jis tikrai aukštai vertino ir Stulginskį, nors krikščionių demokratų atitinkamos idėjos jam toli gražu ne visos tepatiko..." (M. Vaitkus, Aidai, Nr. 5).

MŪSŲ SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

E. ŠIKŠNIŪTĖ IR S. JUODVALKYTĖ — OHIO MEISTERĖS

Birželio 4 d., Cuyahoga Heights stadione Clevelande, įvyko AAU (Amerikos mėgėjų sąjungos) North Eastern Ohio distrikto moterų ir mergaičių lengvosios atletikos pirmenybės, kuriose sekmingai dalyvavo ir LSK Žaibo lengvatletės.

Elvyra Šikšniūtė išplėšė įspūdingą pergalę 50 ydų bėgime, pasekme 6,7 sek. Labai stiprus priekinis vėjas neigiamai atsiliepė į pasekmę. Antrąjį meistrės titulą pasiglemžė Stefa Juodvalkytė rutulio stumime, pasiekusi 33'2" (10,12 m). Labai gražiai pasirodė mūsų mergaitės ir 4x75 yd. estafetės bėgime laimėdamos antrą vietą, su 40,4 sek. Estafetėje bėgo A. Malcanaitė, N. Žydavičiūtė, L. Janulevičiūtė ir E. Šikšniūtė. Dėmesio vertas ir priaugančiųjų bėgių E. A. Malcanaitės ir L. Janulevičiūtės pasirodymas. A. Malcanaitė 50 ydų bėgime išsimušė į finalą laimėdama 5 vietą. L. Janulevičiūtė nelaimėdama nesitūpė burtai sutrukdė pasiekti finalą, bet už tai ji labai gerai pasirodė estafetėje. Suoliuose geras duomenis turi N. Žydavičiūtė.

ARTIMO MEILĖ KARDU...

G. J., rašydamas artimo meilės klausimais, taip samprotuoja:

"Neapykantos krovins yra sunkus, bet jis yra realus kelias į meilę. Siaubingas yra pikto potas, tačiau neturi būti pasigalėjimo ir kompromiso blogiui, nes kitaip nešvies mūsų akims gėrio spinduliai. "Ne taika, bet kardą Aš jums atnešiau". Šitie Kristaus žodžiai dvelkia ne vien religinių patosų, bet ir šviesiu humanizmu, kuris ypačiai suprantamas tiems, kurie savo išvargintoje širdyje jaučia tikrą pasaulio skausmą ir tikrą jo kančią, kuris buvo patekę į pagonybės recidyvų orgijas, kurie yra pabėgę nuo jų ir tikrai supratę, kodėl jie turėjo bėgti..." (G. J., Draugas, Nr. 127).

Vyt. Gedrimas

E. Šikšniūtė ir S. Juodvalkytė dalyvavo JAV-bių moterų lengvosios atletikos pirmenybėse, kurios įvyks birželio 28-29 d., Waterbury, Conn. Tenka palinkėti joms ir ten gražiai reprezentuoti lietuvių sportininkų vardą.

Apie mūsų merginų laimėjimus gražiai atsiliepė Clevelando didieji laikraščiai, pabrėždami, kad jos yra lietuvaitės.

II-JŲ Š. AMERIKOS LIET. SPORTO ŽAIDYNIŲ ORGANIZACINIO K-TO PRANEŠIMAS

Del sekmingesnio Antrųjų Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių įvykdymo, tolimesnį jų organizavimą iš Clevelando LSK Žaibo perima visa Clevelando lietuviškoji visuomenė, remiama Clevelando miesto administracijos. Glaudžiai bendradarbiaujant su Vyr. FASK-tu, žaidynės pravesti yra sudaryti šie organai:

a) Garbės Komitetas — reprezentacinis organas, į kurį yra kviečiami aukštieji vietos administracijos pareigūnai ir bendriniai lietuviškų organizacijų atstovai bei sportiniame gyvenime ypatingai pasižymėję asmenys. Garbės Komitetą sukviečia Organizacinis Komitetas.

b) Organizacinis Komitetas — sudarytas iš Clevelando lietuviškų organizacijų ir visuomenės atstovų — rūpinasi žaidynių reprezentacija, propaganda, Garbės Komiteto sukvietimu, finansais, dalyvių aprūpinimu, dalyvių organizavimu ir kitais organizaciniais reikalais. Šis komitetas susideda iš 17 narių. Pirminku yra išrinktas Jonas Daugėla, sekretorium — Arvydas Barzdukas.

c) Varžybinis Komitetas — sudarytas iš įvairių sporto šakų specialistų — rūpinasi tik grynai sportiniais reikalais. Jo kompetencijoje yra dalyvių registracija, teisėjų kolegijos sudarymas, varžybų sistemų nustatymas, dienotvarkės išplanavimas, sporto aikščių, įrankių ir kitokių priemonių parūpinimas ir sklaidos bei objektyvus varžybų pravedimas griežtuose oficialių mėgėjų taisyklių rėmuose. Šio komiteto pirminku yra Algirdas Bielskus. Vyriausias teisėjas — Dr. Algirdas Nasvytis.

d) Varžybų priežiūros komisija, į kurią įeina mažiausia du Vyr. FASK-to nariai, arba jo įgalioti atstovai ir po vieną atstovą iš... žaidynėse dalyvaujančių sporto klubų, tikrina dalyvių bei teisėjų kvalifikaciją, sprendžia ginčus ir skundus.

II-JŲ Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ ORGANIZACINIS KOMITETAS

diskvalifikuoja prasižengusius dalyvius ir prižiūri varžybų vykdymo tikslumą bei objektyvumą. Ši komisija bus sudaryta ir veiks tik žaidynių metu. Jos pirminką skiria arba tvirtina Vyr. FASK-tas.

Ryšių palaikyti yra kompetetingi šie asmenys:

Visais organizaciniais reikalais — Org. K-to sekretorius Arvydas Barzdukas, 7509 Lawnview Ave., Cleveland 3, Ohio.

Finansiniais reikalais — Org. K-to išdėstas Vytautas Januškis, 1303 E. 68th St., Cleveland 3, Ohio.

Sportiniais reikalais — Varžybinio K-to pirminkas Algirdas Bielskus, 770 E. 91st St., Cleveland 5, Ohio.

2. Dalyvių kvalifikacijos. Žaidynėse gali dalyvauti kiekvienas lietuvis už savo sporto klubą ar nepriklausomai, neatsižvelgiant kuriam krašte jis yra gimęs ir kurios valstybės pilietis dabar yra. Nelietuviai žaidynėse dalyvauti negali. Pavieniai nelietuviai sportininkai bei komandos turinčios savo sudėtyje nelietuvių bus diskvalifikuojamos.

3. Žaidynių programą duoda me dar kartą išsiai:

Lengvoji atletika: Vyrams:

100 m., 400 m., 1500 m., 4x100 m., 1 tolį, 1 augštį, rutulys ir diskas.

Moterims: 60 m., 4x60 m., 1 tolį, 1 augštį, rutulys ir diskas.

Jaunims: 100 m., 1000 m., 4x100 m., 1 tolį, 1 augštį, rutulys (12 lbs) ir diskas.

Mergaitėms: 50 m. ir 1 tolį. Jaunučiams: 60 m., 1 tolį ir rutulys (8 lbs).

Pastaba: Jauniams gimimo datos riba yra 1933 m. gegužės 30 d., o jaunučiams ir mergaitėms — 1936 m. gegužės 30 d.

Futbolas (soccer) vyrams, krepšinis vyrams ir moterims, tinklinis (volleyball) vyrams ir moterims.

Stalo tenisas vyrams ir moterims. Komandinės, vieneto dviejeto ir mišraus dviejeto varžybos. Stalo tenisas jaunims ir mergaitėms — tik vieneto varžybos. Pastariesiems gimimo datos riba yra 1933 m. gegužės 30 diena.

Neatsirasidus kurioje nors varžyboje pakankamam dalyvių skaičiui registracijai pasibaigus, ta varžyba bus iš programos išbraukta. Galutinė žaidynių programa bus paskelbta birželio 22 diena.

4. Dalyvių registracija pratęsiama iki birželio 22 d.

5. Smulkios informacijos išsiuntinėjamos tik užsiregistravusiems klubams ar asmenims arba specialiai to teiraujantiems.

II-JŲ Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNIŲ ORGANIZACINIS KOMITETAS

500 Naujų skaitytojų

Trečioji Dirvos talka

Nuo 1952 metų kovo mėn. 1 dienos iki 1952 metų liepos mėn. 31 dienos skelbiama trečioji Dirvos talka.

Į talką kviečiami visi mūsų talkininkai, dabartiniai skaitytojai ir Dirvos draugai. Bendromis pastangomis mes turime sutelkti 500 naujų skaitytojų, kurie dar Dirvos, dėl vienkio ar kitokių priežasčių, neskaity.

Mes visus talkininkus prašome atkreipti ypatingą dėmesį į tas šeimas, kurios turi vaikų. Dirva leidžia mėnesinį, gražiai tvarkomą, 16 didelių puslapių "Tėviškėlę", kuri visiems Dirvos skaitytojams duodama nemokamai. Tai vienintelis vaikų laikraštis, spausdinamas tokiu tiražu ir paskleidžiamas po viso pasaulio lietuvių šeimas. Mūsų tikslas "Tėviškėlę" dažinti, tenkinti tėvų ir vaikų norus. Jei mes padidinsime Dirvos skaitytojų šeimą, susidarys sąlygos dažniau ir "Tėviškėlę" leisti. Tat į šią talką turi įsijungti ir jaunieji, jei jie nori dažniau savo laikraštį skaityti.

Dirva pradėjo aktyviai telkti geriausių bendradarbių, gyvenančių įvairiausiose pasaulio kraštuose. Kiekvienam numerį jū matot naujas pavardes. Bendra talka padidinė pranešimų skaičių Jūs įgalinsit mus tuo keliu ir toliau eiti ir laikraštį padaryti tokį, kokio kiekvienas lietuvis trokšta.

Dirvos talkai pasibaigus, trys daugiausia naujų skaitytojų surinkę talkininkai, gaus premijas.

Pirmoji premija — atostogų savaitė J. Bačiūno Tabor Farm ar Prospect Point vasarvietėse. Antroji premija — 30 dolerių ir trečioji premija — 20 dolerių. Premijas gauna surinkę nemažiau kaip 20 naujų skaitytojų.

Jaunieji Tėviškėles skaitytojai, turintieji nemažiau kaip 12 metų, taip pat kviečiami aktyviai įsijungti į talką. Jiems taip pat skiriamos trys dovanos: Pirmoji — savaitė atostogų J. Bačiūno paminėtoje vasarvietėse. Antroji premija — radijo aparatas ir trečioji premija — 10 dol. Premijos skiriamos surinkus nemažiau kaip 12 naujų prenumeratorių.

J. Bačiūno vasarvietėse jaunieji gali atostogauti ir be tėvų, nes yra specialii priežiūra. Jei vyks ir tėvai — gaus specialią nuolaidą. Jei suaugęs talkininkas laimės premiją ir norės vykti su savo šeima, šeimos nariai taip pat gaus nuolaidą.

Naujesiems skaitytojams, burtų keliu bus paskirta 25 naujai išėjusios knygos.

Talkininkams premijos bus skiriamos pagal surinktų taškų skaičių. Metinė pranešimų vertinama 4 taškais, pusmetinė 2 taškais ir metų ketvirčio 1 tašku.

Visos premijos skiriamos sutelkus 500 naujų skaitytojų.

Visus kviečiame į trečiąją Dirvos talką!

YRA GUDRIAU UŽSISAKYTI

- ★ Gegužinėms
- ★ Pobūviams
- ★ Sėskrydžiams
- ★ Išvažiavimams

Grupės atvyksta kartu ir kartu jos važiuoja į bet kur — užsakyma autobuse. Taip patogiau, saugiau ir ekonomiščiau. Išnuomokit vietą ar kelis autobusus, nuo 31 iki 51 vietos kiekviename. Kainuoja mažiau, kaip galvojate. Būkite bė rūpesčio, bė mašinos, važiuokite CTS!

Saukite MAIN 1-9500 autobusų užsakymų informacija

Clevelande IR APYLINKĖSE

LIUDNUJŲ BIRŽELIO IVYKIŲ MINEJIMAS

A. L. T. rengiamas liudnujų birželio įvykių minėjimas įvyks ta šį sekmadienį (birželio 15 d.) 5 v. po pietų Cathedral Latin School (2056 E. 107).

Amerikos Lietuvių Taryba minėjimą rengia drauge su latviais ir estais. Minėjime numatoma kalbos ir meninė programa.

Clevelando lietuviškoji visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti.

A.L.T. Valdyba

BALF 38 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Birželio 15 d. 11 val. 30 min. (sekmadienį) Sv. Jurgio parapijos salėje įvyks Balf 38 skyriaus narių susirinkimas. Susirinkime bus pranešta metinė veiklos apyskaita, renkama nauja skyriaus valdyba ir svarstomi aktualūs šalpos reikalai.

I susirinkimą kviečiami visi skyriaus nariai ir Balf veiklai priitarią asmenys.

L.K.F. METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių Kultūros Fondo Clevelando skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks birželio mėn. 29 d., sekmadienį, lietuvių salėje, 11 v. 30 m.

Dienotvarkė numatoma: Valdybos pranešimas ir svarstymas L.K.F. ateities veiklos planų.

L.K.F. narių dalyvavimas būtinas. Visi Clevelando lietuviai maloniai kviečiami susirinkime dalyvauti.

L.K.F. Valdyba

MOKYKLOS ISKILMES

Birželio 8 d. buvo liuanistinės mokyklos šventė. 10 val. į pamaldas atėjo moksleiviai, tėvai ir mokyklos draugai. Bažnyčioje išsiričiavo naujai pašventinta liuanistinės mokyklos vėliava, mūsų trispalvė ir jaunimo organizacijų vėliavos.

Po pamaldų Lietuvių salėje įvyko mokslo metų užbaigimo aktas. Clevelando liuanistinė mokykla užbaigė trečiuosius darbo metus. Iš tikrųjų, tai pirmi ir dar nevisai pilni rimtesnio darbo metai. Beveik du metus trukusi kova dėl mokyklos egzistencijos, teigijo šokių tokių teisių.

Tarp įvairių organizacijų atstovų kalbų, reikšmingus žodžius tarė mokyklos krikšto tėvai Jul. Kunevičienė ir St. Barzdukas. Jul. Kunevičienė yra Amerikos lietuvių vyresnės kartos veikėja, St. Barzdukas — buvęs šios mokyklos vedėjas, liuanistas ir pedagogas.

Lituanistinėje mokykloje šiais metais veikė trys grupės: pagrindinė grupė, vadovaujama mokyto. A. Malinauskienės, kuriai priklausė visi lietuvių moksleiviai lankę Sv. Jurgio parapijinę mokyklą; šeštadieninė grupė, vadovaujama mokyto. J. Žilionio, kurią lankė moksleiviai einą į kitas miesto pradinės mokyklas; ketvirtadieninė grupė lankė lietuvių jaunuoliai besimoką miesto aukštesniuosiose mokyklose. Iš viso mokyklą šiais metais lankė per 200 moksleivių.

Pagrindiniai dėstomieji dalykai buvo tikyba, lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija ir geografija. Mokyklos vedėjas A. Tamulonis, talkinamas 12 mokytojų: A. Augustinavičienės, A. Malinauskienės, V. Alkaitienės, S. Stasišienės, Žilionienės, E. Skrabulytės, Grauzinienės, V. Valaitienės, V. Tamulionienės, P. Balčiūno, J. Žilionio, S. Barzduko, Kun. Dr. K. Širvaitis dėstė visoms grupėms R. K. tikybą.

Suprantama, mokykloje nebuvo Apolonija Šembergienė.

vo išelta smulkmeniškai kuri nors liuanistinių dalykų programa, tačiau pagrindinis tikslas pasiektas — mokykla pradėjo darbą ir pastatė laikinį pylimą prieš nutautėjimą.

Ateinantiems metams norima įvesti tautodailės pamokas, kankliavimą bei skudučiavimą, sustiprinti tautinių šokių bei žaidimų mokymą, įsteigti mokyklos biblioteką. Kad ir po sunkių rūpesčių, nesusispratimų, mokytojų darbo nuotaka nesumenko, atviraišiai — neteisėybė ir pažeminimas gimdo naujas ir drąsias mintis.

Po oficialaus akto moksleiviai, vadovaujami mokyto. V. Alkaitienės, Malinauskienės, Tamulionienės ir kt. atliko gražią meninę programą. Mokyklos 60 vaikų choras, vadov. A. Malinauskienės šaučiai padainavo keletą dainų, g. jaunųjų ir vyresniųjų moksleivių tautinių šokių grupės smagiai pašoko kelis tautinius šokius.

Vaikų chorui ir svečiams giedant Lietuvos himną, baigėsi graži ir prasminga šventė, kurios nuotaka jau iligus metus nesame gyvenę.

Vakare "Ateities" klubo rūpesčiu įvyko mokytojams nuširdus pobūvis.

PENKI METAI KAI MIRE C. SELICKAS

Šiemet sueina 5 metai nuo mirties Cipro Selicko, I pasaulinio karo veterano, kuris mirė Clevelande birželio 13 d., 1947 m., slaukęs 53 metus amžiaus.

Cipras Selickas buvo ilgemtis Clevelando gyventojas, iš čia išėjo kariuomenėn, ir čia sugrįžo, bet jau sužalota sveikata, kuriai atitaisyti dažnai turėdavo lankyti veteranų ligonines. Kai geriau jautėsi, Cipras buvo apsilankęs Lietuvoje, savo tėviskėje Svedasų miestelyje.

Clevelande gyvena jo brolis, Vladas Selickas, ir Chicagoje — Jonas Selickas, kurie, kaip buvo ir Cipras, yra geri dirviečiai. Lietuvoje liko brolis Juozas Selickas, tačiau apie jo likimą dabar nežinoma.

Amerikoje gyveną broliai pasirūpino jo kūną palaidoti Chicagoje, Lietuvių Tautiškoje Kapinėse, kur jo kapą, kaip veterano, atitinkamai puošiamas.

Velionis Cipras, gyvas būdamas Clevelande, turėjo daug draugų ir pažįstamų, kurie šia proga, kartu su jo broliais, jį atsimena ir mini kaip buvusį gerą patriotą lietuvių, mūsų spaudos rėmėją ir dirbusį vietos lietuvių organizacijose.

SKAUCIŲ STOVYKLAVIMAS

"Dubysos" Skaucių Tuntas praneša visiems, kad skaucių vasaros stovykla įvyks š. m. liepos 21 — rugp. 4 dienomis. Niuarų ūkyje, apie 22 mylias į vakarus nuo Clevelando. Bus stovyklaujama naujose palapinėse.

Mokėstis stovyklaujančioms nustatytas toks: 20.00 dol. už visą stovyklavimo laiką. Jei iš vienos šeimos stovyklauja daugiau kaip viena skautė, bus padaryta nuolaida: už dvi skautes reikės mokėti tik 35.00 dol., o už tris — 45.00.

Mokėstį galima tuoj pradėti mokėti draugininkėms. Galima mokėti dalimis, tačiau pinigai turi būti sumokėti prieš pradedant stovyklavimą.

Stovyklaujančios privalo apsirūpinti lengvomis lovomis.

Stovyklai vadovauja sktn. Apolonija Šembergienė.

JAUNUTIS PUODŽIONAS

baletas, trejus metus gyvenęs Clevelande, redakcijai rašo, kad po baletinių pasirodymų Chicagoje, Vegas, Palm Spring ir kitose vietovėse, jų buvusioje trupė išsiskirstė. Jaunutis Puodžiūnas apsigyveno Hollywoode, kur esą pakenciamos studijų sąlygos ir galimybės prasimušti į filmų pasaulį. Jau kelis kartus pasirodė NBC televizijos programose.

FILMŲ FESTIVALIS

Penktas Clevelando Filmų Bendrovės metinis filmų festivalis įvyks Carter Hotelyje, ketvirtadienį, birželio 12, nuo 9:30 ryto iki 10 val. vakaro. Bus rodomos informacinės ir mokslinės filmos ir už geriausias paskiriamos Oscar dovanos. Sinteresuoti kreipkitės: Margaret D. Saylor, SH 1-5570.

MOTERŲ LABDARYBĖS DRAUGIJOS PIKNIKAS

Moterų Labdarybės Draugija sekmadienį, birželio mėn. 22 d. Naujosios Parapijos sode (18022 Neff Rd.) rengia didelį pikniką. Kviečiami senieji ir naujieji ateiviai. Pelnas skiriamas bažnyčios altoriui įrengti. Pikniko pradžia 3 val. Įėjimas tik po 50 centų.

TREMTINIŲ GEGUŽINĖ ATSUKIAMA

Antrasis Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės nukėlus į liepos 4, 5 ir 6 dienas ir tu žaidynių organizaciniam komitetui prašant, Clev. liet. tremtinių draugijos gegužinė liepos 6 d. (sekmadienį) "The Brae-Burn" parke, 25000 Euclid Ave., atšaukiama ir ji neįvyks.

PARDUODAMAS NAMAS

7627 Star Ave., 2 šeimų, 6 ir 5 kambariai, gasu-garu apšildomas, naujai atremontuotas. 2 garažai, didelis, puikus sklypas. Kaina \$12,500.

P. P. Mulolis,
6606 Superior Ave.

PERKRAUSTO BALDUS

Perkraustau baldus ir patarnauju su sunkvežimiu. Pigios kainos.

P. Banionis,
1474 E. 66th St., Cleveland 3, O.
(25)

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos, 8 kambarių, gerai išlaikytas namas. Teirautis po 6 val. vakaro šio telefono: CE 1-7791 arba tiesiai kreiptis — 1210 E. 85 St.

PARDUODAMAS NAMAS

Vienai šeimai, 7 kambarių. Namas Linwood Ave. Dideli kambariai pirmam aukšte, 4 miegamieji antram, graži vieta trečiam aukšte. Anglų šildymas, 2 garažai. Sklypas 40x150. Kaina \$12,500.

Namo apžiūrėjimui šaukti: Paul Chalko, MA 1-2388. Rowland Realty Co. "Realtors" 4163 Mayfield Road EV 1-0500.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

Trims asmenims reikalinga nuolatinė šeimininkė. Geros apgyvenimo ir atlyginimo sąlygos. Kreiptis: LI 1-6415.

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

SUSILAUKĖ SONAUS

SLA 136 kuopos veikėjas K. ir U. Gaizūčiai birželio 9 d. susilaukė sūnaus.

Puikus, naujas kelias atviras

VAIRUOTOJUI — PARDAVEJUI

kalbančiam lietuviškai

Alga su priedais. Darbas 5 dienų savaitę. Sąlygos pakilimui.

Pageidaujamas amžius

21-39 m.

BIG BOY BEVERAGES

4209 Fulton Ct.

ME 1-2445

JIEŠKOMAS VYRAS

Vidutinio amžiaus, nevedęs ir negeriantis — mažam gerai apdirbimam ūkiui.

Reikalinga rekomendacija. Geras butas su reikmenimis gaminti maistą. Alga \$250.00 mėnesiui.

Tel.: AVON LAKE 32810

LANKYKITĖS SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patalpoje.

EAST 79th STUDIO

Lietuvės savininkas
1197 EAST 79 ST.
Telef.: HE 1-3535 ir EX 1-6716
Atnešę šį skelbimą 10% gaus nuolaidos

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

DAR ŠIANDIEN UZEIK I DIRVĄ

Mes turime visas naujausias knygas, kurios tik išėjo Amerikoje, Anglijoje, Australijoje ar Vokietijoje. Užeik ir nusipirk.

Tarp eilės gerųjų knygų, atkreipk dėmesį į šias:

Altorių šešėly	\$4.00
Balutis	1.50
Baltaragio malūnas	2.50
Beržų pasakos	1.50
Dulkės raud. saulėleidy	3.00
Debesys plaukia pažemiu	2.50
Didžiosios atgailos	3.50
Doleris iš Pittsburgho	0.80
Gintaro pasakos	0.30
Kazimieras Saphiega	2.50
Kuprelis	2.00
Lietuviškos pasakos	2.50
Lietuvių kalbos vadovas	4.50
Lietuvių poezijos antologija	6.00
Lapės pasaka	1.10
Lekučio atsiminimai	1.50
Mėnuo vadinamas medaus	2.50
Meškiukas Rudnosukas	2.00
Modulė paviliojo	0.60
Medinis arklys	2.00
Nemunas	2.50
Nuo Imrės iki Orinoko	2.50
Namai ant smėlio	2.00
Our Country Lithuania	5.00
Pirmas rūpestis	2.00
Pragaro pošvaistės	3.50
Partizanai už geležinės	2.50
uždangos	1.00
Paslaptis	1.00
Pakeliui į mirtį	1.00
Princas ir elgeta	1.20
Pietų vėjelis	1.00
Paklydę paukščiai	2.20
Ramybė man	0.80
Raguvo malūnininkas	0.25
San Michael knyga	2.50
Sventieji akmenys	2.00
Tollmieji kvadratai	2.00
Tautosakos lobynas	3.00
Tėvų pasakos	1.90
Vieni metai ir viena	1.50
savaitė	1.50
Varpai skamba	2.50
Valentina	2.00
Žemė	4.00

Visų lietuvių pasididžiavimas šias, ir daugelį kitų knygų, turėti savo namuose.

Dirvoje galite gauti Karį, Lietuvių dienas, Margutį, Pelėdą, Vienybę ir Amerikos Lietuvių.

TALIS STUDIO

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvaigždžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

9400 Euclid Ave.

Tel. TY 1-5456
Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

Su šiuo kuponu — 10% nuolaida.

Šavardė

Adresas

..... Tel.

ISTIKUS GAISRO NELAIME!

Kada jūsų namai arba raudai tampa sunaikinti arba užduginti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivino, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, netu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bld

Telef.: Main 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

KELIAS I GERESNĖ ATEIT!

Nuolatinis taupymas yra tikras kelias į geresnę ir laimingesnę ateitį.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Lietuvių Banke galite užsimokėti už gasą, elektrą, išpirkti money orderius, pasiųsti pinigus į visas valstybes ir t.t.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU
SU MONCRIEF
SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morkėio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBES PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų atgumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimai

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENaucto 1-4486. Redaktorius Balys GAIDZIUNAS (buto telefonas: GA'field 1-7406).

Lietuviška gimnazija pavojuj

Vokietaitė gyvenusi 1944-1951 m. Lietuvoj, mokosi lietuvių gimnazijoj

Vienintelė laisvam pasauli veikianti lietuvių gimnazija šiais metais, pradėdama naujus mokslus, atsisotja ties naujais, rimtais klausimais. 1951 metais, besikuriant galima sakyti iš nieko, atrodė, kad tai tik gerų norų tuščios pastangos. Mokinių skaičius teviršino vos 50, mokytojų daugumas stovėjo vieno koja emigraciniame laive, nei vadovėlių, nei aiškios pažios ir pritarimo iš vokiečių valdžios. Net pats Vlikas tada atsisotjo į gimnazijos priešų eiles. Ešą, tai neįmonuojanti tautinė veikla ir gimnazija surysianti tik lėšas ir nieko gero neduosianti. Taip atrodė reikalai prieš du metus.

Šiandien gimnazija pradėdama naujus mokslus metus turi 117 mokinių ir pilnai veikiančias visas 8 klases (Vokiet. šiuo metu prasidėjo nauji mokslo metai Red.). Mokytojų kadrą išsilygino ir bent artimiausio ateityje liks pastovus. Vokiečių valdžia gimnazijai duoda nemokamai patalpas ir apmoka 4 mokytojus. Gimnazijoj mokslas oficialiai yra dėstomas lietuvių kalba, išskyrus matematiką. Gimnazijos tipas yra realinis t. y. su sustiprintais gamtos mokslais ir matematika. Dalykai einami pagal vokiečių aukštesnės mokykloms nustatytą programą.

Mokiniai amžiaus atžvilgiu yra tarp 12-19 metų, tai vaikai daugiausia nepasiturinčių tėvų, kurie dėl lėšų stokos patys negalėtų mokyklą lankyti.

Tuo būdu gimnazija ne tik varo didelį švietimo darbą, bet kartu ir labdaros, nes išlaiko, aprėdo ir maitina 117 lietuvių vaikų. Mokinių didesnė pusė, apie 60% evangelikų ir apie 40% katalikų. Tautybės atžvilgiu visi lietuvių vaikai ar lietuviškos kilmės šeimų, išskyrus vieną mergaitę, kuri nuo 1914 ligi 1951 gyveno Lietuvoj, kaip pabėgėlė vokiečiai, grįžus atgal pas tėvus Vokietijon panor lankyti tik lietuvišką mokyklą. Ji puikiai kalba lietuviškai.

Prie gimnazijos veikia ir bendrabutis. Jame gyvena beveik visi moksleiviai. Mokiniai prie gimnazijos duodamas pilnas išlaikymas ir net rūbai. Maisto produktai surenkami aukomis. Dalis ateina iš užjūrių brolių, kita dalis yra gaunama iš NCWC ar kitų Vokietijos labdaros organizacijų. Šį mėnesį atvykęs kun. Končius, kaip BALFo direktorius, patarpininkavo didelį maisto kiekį gauti iš Balfo ir NCWC. Kasdieninę duoną ir bulves bei daržoves tenka pirkti. Tokiai šeimai reikia irgi nemažo kiekio maisto.

Prie mokyklos vedamas ir mažas ūkis. Laikoma keletas kiaulių, kurios išmaitinamos iš virtuvės liekanų. Mokiniai turi užsivedę savo daržą, kuris padalinatas klasėmis. Čia, lyg per ūkio varžbas, užsiauginama savo virtuvei daržovė.

Atrodo, kad ir patiems mokiniams netrūksta bendro reikalo supratimo. Nežiūrint, kad mokiniai darbu apkrauti (6 pamokos per dieną, choras, sportas ir pagelbinis pamokų ruošimas) pažangumas ir noras mokytis jaučiamas pas daugumą. Vizitavę

šią mokyklą oficialūs vokiečių švietimo įstaigos asmenys palėjo pilnai konstatuoti, kad mokyklos lygis pilnai priklauso vokiečių tokios pat mokyklos lygiui. Paskutiniu laiku teikėsi mokyklą aplankyti ir vokiečių žurnalistai. Po to vokiečių spaudoj pasirodė keli palankūs ir labai nuoširūs straipsniai apie lietuvišką mokyklą.

Taigi ši gimnazija per tą trumpą laiką pajėgė pateisinti įdėtą viltis ir pastangas. Tai yra pati šviesioji šio reikalo pusė. Bet deja, ši vienintelė lietuviška mokykla liūdnei žiūri į savo ateitį. Gimnazija laikosi mūsų tautiečių aukomis. Tam sudarytas prie Krašto Valdybos gimnazijos fondas, kuris yra šiuo metu ne tik tuščias, bet turi ir skolų.

Atskiros gerasirdžių tautiečių aukos gimnazijos negali išlaikyti. Juk tai aukos, kurios plaukia iš taurios širdies, bet nėra garantijos kiek ilgai tas taurus žmogus aukos. Vedama akcija surasti kiekvienam mokiniui atskirą globėją, organizacijose ar pavieniuse asmenyse rado dalinai pritarimo ir šiandien jau turi 23 kilnius globėjus iš organizacijų ir asmenų tarpo. Bet kas dar paims globoti kitus 94 mokinius?

Jei ši akcija pilnai būtų pravesta, susidarytų mėnesiui 2340 dalerių arba 9360 DM. Gimnazijos pilnam išlaikymui, perkant visą maistą, reikia mėnesiui apie 9000 DM, neskaitant vadovėlių ir rašomos medžiagos. Tai yra minimamas išlaidų, nes čia įskaičiuojamos tik daliniai apmokamos mokytojų algos. Mokytojai, pusiau atliginami, negalės visą laiką dirbti ir kaikurie pradės pereiti į vokiečių mokyklas,

kur mokytojas pilnai atlyginamas. Ir šiuo atveju, normuojant mokytojų atlyginimą, išlaidos padidės.

Jei šiuo metu vidutiniškai teplaikia apie 1000 ar kiek daugiau mėnesiui aukų gimnazijos reikalams, tai savaime aišku, kad gimnazija finansiskai stovi labai kritiškoj padėty.

Kažkaip nesinorėtų galvoti, kad tie šimtai tūkstančių tautiečių užsieny nepajėgtų išlaikyti vienos tautinės mokyklos, kai tuo tarpu Lietuvoj savo laiku daug negausiasnės mažumos pajėgė net po kelias savo mokyklas išlaikyti.

Atrodo, kad čia trūksta ne gerų norų, (tų gerų norų visada lietuvis turi) bet trūksta organizacijos ir tam tikros sistemos. Mes turime tokias organizacijas, kaip VLIKas ir ALTas. VLIKas čia nieko nepadarė. ALTas? Tai gal būtų viena iš realių galimybių. Bent ALTas turėtų pasvarstyti, ar lietuviška gimnazija iš vis reikalinga? Jei taip, tai jis galėtų šiuo reikalu tarti svarų žodį. O gal Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kuri taip sunkiai ateina į gyvenimą?

Nejaugi, mes esame tautiniai tokie žiaurūs ir atiduotume vokiečiams savo 117 susipratusių, lietuviškas norinčių būti, jaunuočių?

Lietuviška gimnazija šaukiasi greitos ir tikros pagalbos. Kitais su gėda atsisotome prieš save ir savo tautiečius, nepajėgė net kuliuojamos tik daliniai apmokamos mokytojų algos. Mokytojai, pusiau atliginami, negalės visą laiką dirbti ir kaikurie pradės pereiti į vokiečių mokyklas,

Tomas.

Diepholzo gimnazijos mokiniai BALF pirmininko apdovanoti knygomis

Ten baisiau negu vaizdavaus

Ispūdziai trijų žvejų pasiklausius. Kaip reikėtų praveisti pasikalbėjimus

I tolimą Rytinės Amerikos pakraščio miestuką atvažiuoja trys lietuviai žvejai "padaryti pranešimą". Lietuvių kolonijoj didelis sujudimas. Paskirtą dieną vietinio klubo salė nesutalpina svečių. Pristatoma papildomai kelios eilės kėdžių, tarpduriuose būreliai stovintys. Pasirodo, į pranešimą sugužėję apšči kaimyninių kolonijų lietuvių, pas kuriuos žvejai negali užsukti. Naujųjų ateivių nedaug. Jų iš viso į šį Amerikos kampą nedaug atvyko.

ALTO vietinio skyriaus pirmininkas atidaro susirinkimą, pagiedami himnai, pristatomi susirinkusiems jaunieji žvejai ir juos lydis ALTO atstovas.

Tai ką žvejai pasakoja, esame skaitę periodinėj spaudoj. Skaitėme gal plačiau ir nuosekliau surašyta, literatūriškesne kalba, čialesniais sakiniais. Skaitėme ne tik faktus, bet ir komentarus, prie jų, ir, vistik... apleidamas salė iš savo draugo sekancio visas laikraštines žinias iš Lietuvos, išgirdau tokį trumpą komentarą:

— Ten dabar baisiau negu aš vaizdavaus ir esu išgyvenęs per pirmąją okupaciją!

O jis, vyras, jau ir tada buvo

bolševikų tartytas ir kalinamas.

Trys jauni žvejai savo pranešimuose nenaudoja nei gražbių lystės, nei gudrių išsireikimų, nei pigių efektų. Jų kalba paprasta, suglausta į siaurus pranešimo rėmus, jų temos dar paprastesnės, bet įspūdis besiklausančiam lietuviui — milžiniškas. Priežasties, berods, dėlto nereikia toli įjėskoti. Savo trumpomis biografijomis ir kasdienio gyvenimo vaizdeliais jie neliečia ir nesprendžia gilių politinių ar diplomatinų problemų. Jie braunasi klausytojo širdin pačiais suprantamiausiais palyginimais ir sąvokomis.

Jei Grišmanauskas pradėdama kalbėti pasisako, kad jis augo 4-rių akerių ūkyje ir 8-nių asmenų šeimoje, tai ir apkiutęs klausytojas iš karto suvokia kad jį kalba ne buvęs "ponas", bet eilinis vyrukas iš neturtinųjų lietuviškos šeimos. Ar gali kas nors suabejoti apie kolchozines sistemos darbdarinių vergiją ir tas normas nustatytas atskiriems darbams kai žvejas pasprčiausias žodžiais nusako: "Tau bus užskaitytas vienas darbdarėnis jei su minėju per dieną suveši ne mažiau kaip 40 vežimų javų, ne arčiau kaip per tris mylias". Po kalbų, viename kampe, užgirdau susimetusių vyrus besiginčijant:

— Esu ir aš vežęs vežimus javų. Su staliniais! Būdavo, kai užjudina ponas ir užveža dar cinę primena, — plėsiame iš pieties. Pirmuosius vežimus kluone paverčiame ir lekiam pasukdami vadžias virš galvos. Ir... dvišėms vežimų sugrūdavome. Siur tik tiek...

Žvejų tema aktuali, jei darbininko mėnesinis uždarbis siekia 350 rublių palyginamas su kosutės programa, tuo sutrumpinkama klausytojų pateikiamų klausimų laiką, (o juk kiekvienas turėtų ir norėtų ko nors naujausio pabėgėlių klausiti), nepaskatino aiškiu žodžiu aukojimas (keturiais numeriais per dienas brezentinių batų pirkimo procedūra, jų kaina ir pasirinkimas (keturiais numeriais per dienas). Ar reikia įjėskoti graudingesnio vaizdelio kaip paprastais žodžiais nusakytas lietuvių motinos darbdarėninė vergija — "Vos tik saulė pateka, ji jau turi būti kolchozo lauke. Paguldo vaiką ant ežios ir pati pluša iki saulės nusileidžia..."

Kiek padrikusiais, bet jaunat-

sunkiausius darbus, į dieną gaudami iki 50 gr. arklėnos ir vietoj sriubos — paprasčiausio vandens. Tarp moterų yra nemažai rusių, buvusių anksčiau žymių Sovietų pareigūnų žmonių. Paskiausias moterų stovyklose ypač padidėjo ir žydžių skaičius.

viško entuziazmo persunktais sakiniais kalbą žvejas Paulauskas susirinkusiųjų buvo labai atidžiai išklausytas. Jo sarkazmu praskieiti pasisakymai apie Bimbą klausytojus labiau įtikino negu desėtkas poleminių laikraščių straipsnių, paremtų nesugriauama logika ir išvedžiojimais. Koks didelis skirtumas tarp aprašymų laikraščiuose ir gyvo žodžio, kai Paulauskas prisimeną Panevėžio cukraus fabriko darbininkų ir gydytojų tragediją pilnai bolševikų okupacijai besibaigiant. "Aš tada buvau devynerių metų vaikas. Savo akimis mačiau nužudytus daktarus. Nukankintus, su išpjautom širdim..." Dievaž, klausytojai tiki šiam vos prasakanciu ūsų kalbėtojų labiau negu kvalifikuotam paskaitininkui, kurs sugeba kalbėti "kaip iš knygos".

Nežinau kaip didesniuose lietuvių centruose buvo tvarkoma žvejų programa. Minėtame susirinkime iš maždaug 300 klausytojų gal vos pora tuzinų buvo tokių, kurie buvo lankę ar baigę aukštesnįjį ar aukštąjį mokslo. Kiti, daugumoje seni ateiviai, nuoširdūs lietuviai, paprasti eiliniai žmonės. Dėl to, žvejų paprasti išsireikimai ir kasdienio gyvenimo temos visų buvo aiškiai suprastos ir širdin priimtos.

Negalima pasakyti, kad ALTO atstovas savo kalba būtų įtaps užjudina ponas ir užveža cinę primena, — plėsiame iš pieties. Pirmuosius vežimus kluone paverčiame ir lekiam pasukdami vadžias virš galvos. Ir... dvišėms vežimų sugrūdavome. Siur tik tiek...

Negalima pasakyti, kad ALTO atstovas savo kalba būtų įtaps užjudina ponas ir užveža cinę primena, — plėsiame iš pieties. Pirmuosius vežimus kluone paverčiame ir lekiam pasukdami vadžias virš galvos. Ir... dvišėms vežimų sugrūdavome. Siur tik tiek...

Negalima pasakyti, kad ALTO atstovas savo kalba būtų įtaps užjudina ponas ir užveža cinę primena, — plėsiame iš pieties. Pirmuosius vežimus kluone paverčiame ir lekiam pasukdami vadžias virš galvos. Ir... dvišėms vežimų sugrūdavome. Siur tik tiek...

Grišmanausko bėgimo planu, o išblaškytas svarbiais, bet ne daug kam įkandamais žodžiais "subordinuotas veikimas... genocido konvencijos ratifikavimas" ir pan.

ALTas sudaręs žvejų kelionių planą po lietuviškąs kolonijas griebėsi vienos iš efektingiausių priemonių Lietuvos kančių priminimui Amerikos lietuvių tarpe. Ypač senųjų ateivių, kurie gyvu žodžiu buvo girdėję gana daug žinių iš tremtinių, pergyvenusių pirmąją bolševikų okupaciją. Bet tos žinios buvo senstėjęsios. Dabar gi, klausydami žvejų, jie buvo tartum iš naujo įelektrizuoti ir kraujuje sruvančios giminės vaizdas tapo atgaivintas visų ryškumu.

Bet ir čia, kalbant apie kelionių planą, norėtųsi rengėjus paklausti: — Kaip reikėtų tokį planą tvarkyti, kad žvejus išgirstų visi lietuviai? Pavyzdžiui, čia aprašytame pranešime nedalyvavo vietos parapijos atstovai ir dalis lietuvių kolonijos. Dalis taurių lietuvių ir nuoširdžių patriotų, kurių veikimo metodai ar įsitikinimai nesutampa su rengėjų, bet kuriems lietuviybės reikalai dieną naktį ugne širdyje rusena. Kitur, — gali būti atvirkščiai. O iš tikrųjų tokio pranešimo turėtų klausyti be išimties visi. Nežiūrint įsitikinimo ir amžiaus: — vaikai ir suaugę, paaugliai ir seneliai, — ir net tie, kurių lietuvių kalbos mokėjimas nutrūpėjęs į žodynėlį susidedantį iš šimtinės žodžių.

Ypatingai įjėskotini ir kvieštiniai į tokias pranešimus yra tie lietuviai, kuriuos Bimbos nesama stalininė "šviesa" yra prilybinusi ir priglušiusi. Gal tūlim iš jų žvejų kalbos būtų tas elektrinis "šokas" kurio jie taip reikalingi!

K. Da.

ŠAUKITE NUMERIŲ

GERESNIAM

ILGOS

DISTANCIJOS

PATARNAVIMUI

• Jei neturite Mėlynos Nuosavos Knygutės pažymėjimui užmiesinių numerių, gaukite mūsų įstaigos raštinėj.

The Ohio Bell Telephone Company

Kova prieš komunistinį terorą

Tueringijoj buvo gautas didelis kiekis Stalino paveikslų ir išsiuntinėtus visom krašto ligoninėm. Ligonijų direktoriai buvo įpareigoti sovietų diktatoriaus paveikslą iškabinti prie ligonių lovy, kad tie galėtų jį visą laiką matyti; ešą, taip greičiau pasveiksia...

Leipceigo un-to studentų grupė įteikė rektoriui prašymą, kad perdaug visur nekištų maksizmo — leninizmo paskaitų (jų visur prigrūsta 12-16 val. per savaitę), nes tada jiems nelieka kada gilintis į savo specialybę. Deja, rektorius davė suprasti, jog "politinis švietimas" yra "mokslo mokslas..."

Sovietų zonos "ministėris pirmininkas" Grotewohl nedavė leidimo atidaryti rytinėj Berlyno zonoj kun, seminarijos, skirtos rengti dvasininkams Sovietų valdomai Vokietijai. Ten, pasirodo, nereikia nei tokių seminarijų, nei dvasininkų, nes "sąžinės laisvė klesti" ir be to...

Didžiausia kunigams ir kitiems Čekoslovakijos "klerikalams" koncentracijos stovykla yra Tatrų mieste, Slovakijoje, kur ešą kunigų net iš Rumunijos bei Vengrijos.

Vengrijoj uždrausta jau net Gaunod opera "Faustas". Jugoslavijoj pradėta nauja religinių persekiojimų banga, skelbia CDNS N. 8/52. Ypač jie smarkiai Slovenijoj. Ten veikia dvi spec. koncentracijos stovyklos kunigams. Čekoslovakijoj komunistai kat. kunigus aprūpino "tinkamomis" maldaknygėmis ir kitokia religine literatūra.

Prasimušę per Indiją į laisvąjį pasaulį 200 pabėgėlių papasakojo smulkiau, kaip 1951 m. vasarą žuvo turkestaničių laisvės kovotojas Osmanas Baturas, kuris su 12.000 savo vienminčių nuo 1939 m. kovojo prieš sovietinę tiraniją. Ukrainiečių pogrindžio armija UPA paskelbė naują atsišaukimą, kad ji kovos tol, kol indai bus iškovota visiškai nepriklausomybė. Jų pogrindžio veikėjas maj. Poltava paskirtas vyr. ukrainių išlaisvinimo tarybos gen. sekretoriato antruoju vėne dvasininku.

Briusely leidžiamas "Service de Presse" N. 200 skelbia, kad Čekoslovakijoj gyvena miškuose ar yra dingę sėklamas iš akių vyrai, ukrainių išlaisvinimo tarybos apšaukia "banditais", bet faktiškai tarp jų veikia kelios gerai

organizuotos antibolševikinės grupės.

Sveicary Lozanos mieste leidžiamas "Defence de l'Europe" (N. 2/52) pažymi, kad Sovietai, nešdami vergiją, nesigėdyja dar šnekėti apie taiką. Toliau smulkiai išskaičiuoja, kuriuos kraštus jie pavėrgė, būtent — iš viso 12 teritorinių vienetų 684.300 kv. km. ploto su 24.396.000 gyventojų. Iš viso Sovietų žinioj yra 13.151.700 kv. km. su 574.842.000 gyventojų.

Paskiausiai į Vakarus pabėgusi Rytų Vokietijos soviet. zonos vad. užs. reik. m-jos spaudos skyriaus vedėja Anna Hermann, atskleidė daug dalykų, kaip soviet. metodais varoma bolševikiška propaganda. Visa tai atvėrė jai akis, ir ji nusprendė pasirinkti tikrąją laisvę. Tą pat padarė ir jū užs. reik. ministerio asmeninis spaudos referentas.

Muenchene leidžiama rusų k. "Volia" skelbia, jog liudininkų ir akivaizdžiais dokumentais įrodyta, kad Sov. Sąjungoje yra 2.000 darbo stovyklų su 15 milijonų suimtųjų, tarp jų — nemaža moterų, kurios drauge su vyrais turi dirbti